

Pannonhal –

MA

2017/10.évfolyam/1.szám

Tartalom

- 02 *Ausculda*
 - 04 *Ora – Gellért atya tanítása*
 - 06 *Életünk – A keresztény egyházak
egységének a szolgálatában*
 - 08 *Kínai Műhely*
 - 09 *Tagintézményeink – A Szent Benedek
Iskola Pannonhalmi Tagintézménye*
 - 10 *Bencés élet – Bakonybél ezer éves*
 - 11 *In memoriam – Olofsson Placid atya*
 - 12 *Világot lát(t)unk*
 - 14 *Rendes mester – Interjú Márk atyával*
 - 18 *Rendkívüli munkatársak –
Interjú Soós Péterrel*
 - 20 *Életünk – Muzsnay Ákos kiállítása*
 - 21 *Három koncert, Ph's Got Talent*
 - 22 *A kommunizmus áldozatainak
emléknapja*
 - 23 *A Pannonhalmi Szemle megjelent*
 - 24 *Közös ház – Róma és cseresznye
Egy közös ház – fotótárlat*
 - 26 *Programajánló*
 - 27 *Ora*
 - 28 *Életünk – Farsang 2017*
 - 30 *Alumni – Bencés Bál – Visszhang*
 - 31 *Fejlődési pályán*
- Akikre büszkék vagyunk, Lege**

Kiadja a Pannonhalmi Főapátság
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu, 9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
Szerkesztette: Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László
A fotókat készítette: Ajpek Orsi, Bencés Fotótár, Balázs Attila, Czako Márk,
Horváth Tamás, Hölvényi Kristóf, Knáb András, Kummer János,
Lambert Attila, Ujváry Sándor
A címlapfotót és a plakátot Horváth Tamás készítette.
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhal-MAI. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly dizájnja alapján
Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5500 példányban
Pannonhalma, 2017

Megkérdeztem az egyik kollégámat, hogy miről olvasna szívesen ebben a számban.

Gondolkodási időt kért, majd felsorolt jó pár témát. Köztük volt ez is: „Szívesen olvasok arról, hogy van-e bennünk igazi remény, mik a forrásai, melyek ma a remény jelei.” Ugyanezen a napon kerültek ki a gimnázium szobáiba, termeibe, oda ahonnan hiányoztak, az új keresztet. Főapát úr áldotta meg őket a diákmisén. Negyvenegynéhány diák vette körül az oltárt, képviselve a szobájuk lakóit vagy az osztályukat, kezükben egy-egy sötétbarna fakereszt.

A remény egyszerű jele ez. Először a szégyené: ahol

megaláznak, ahol szenvedek, ahol kigúnyoltak, és ahol meg fogok halni. Elkerülhetetlenül ott van, minden szobában, minden folyosón, minden utunk mellett. Mert arra emlékeztet, hogy reményünket ne máshol keressük, hanem egyedül ott. A mélyponton. Ahol már nincs semmi, hanem egyedül Ő, aki „mindent megtehet, azon felül is, amit mi kérünk, vagy megértünk.” (Ef 3,20)

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Ausculda

„Hallgasd..., hajlítsd hozzá szíved..., fogadd... és tettekkel teljesítsd, hogy visszatérj...” (RB Prol 1-2)

A feltámadás: visszatérés a halálból az életbe. A visszatérés: bizonyos értelemben feltámadás. Hiszen ott húzódik mögötte az időbeli és térbeli távolságvétel tapasztalata, amely óhatatlanul alakít, formál, megváltoztat, és ezáltal az újraindulás lehetőségét hordozza magában. Éppúgy, ahogy Krisztus feltámadása is egészen új utakat nyitott meg.

A visszatérést azonban meg kell, hogy előzze a hallgatás, az odafigyelés, a csend. Ahogy húsvét hajnala sem virradhatott volna fel, ha előtte nem teljesedik be nagypéntek éjszakájának némasága. A szótlán és hang nélküli mozdulatlanságban egy bizonyos időt el kell töltenünk, amíg valóban megindul bennünk ismét valami, egészen lassan, az elfogadáson és befogadáson keresztül, hogy újra és új módon nyilvánulhasson meg az élet.

Félek, hogy amikor a mindennapokban apró „meghalásokat” élünk át, azok többnyire belsőleg hangos, erőlködő, nyugtalan és feleslegesen túlzó mozgásokkal terhelt történések. Ott van bennünk a harag, a kudarcc, a csalódottság, a „nekem van igazam” hangoztatásának mindent elnyomó zaja, és nehezen lépünk be az Istenre hagyatkozás, a várakozó mozdulatlanság és az odahallgatás csendjébe. Amikor túlságosan el vagyunk foglalva már-már „rutinszerűen” azokkal, akik hétköznapi halálunkat okozzák, és nem adunk esélyt arra, hogy meghalljuk azt a hangot, amely újra életre, sőt új életre képes hívni. Ilyenkor talán nem is térünk igazán vissza... Pedig érdemes lenne tudatosan „gyakorolnunk” a valódi feltámadást, hogy az emberi létezésünk részévé és alaptapasztalatává váljon. Hiszen nem éppen ezért emlékezünk nap mint nap Jézus halálára, és ünnepeljük feltámadását az eucharishtiában?

Persze az is lehet, hogy csak pörgetve csend- és odahallgatásmentes napjainkat már azt sem vesszük észre, amikor valami meghalt bennünk. Egyszerűen elhaladunk életért kiáltó lelkünk mellett, és közben értetlenkedünk, miért nem tudunk a munkánkban, feladatainkban „teljesíteni”. Ekkor szólíthat meg igazán a szent negyven nap: hallgasd az Igét, fogadd be az üzenetet, és tettekkel valósítsd meg azt, amit talán egész évben gyakorolnod kellene. Hogy visszatérj oda, ahol már jártál, sőt ahol az igazi helyed van. Visszatérj ahhoz, akitől elszakadtál.

Hamvazószerdán Máté evangéliumának 6. fejezetéből olvastuk a jól ismert szakaszokat az alamizsnáról, az imáról és a böjtről. A hangsúly azonban nem a tetteken van, hanem a befelé forduláson, a rejtettségen. Hogy Isten jelenlétebe és nem a világ tekintete elé helyezzük magunkat. Hogy figyelmünk fókuszja megváltozik. Ehhez viszont tudatosítanunk kell, hogy a kiindulópont a csend, amely kürtöléstől mentesen, a szoba mélyén hangzik fel a maga tisztaságában, hogy a feltámadás örömhírét visszhangozza.

Ora

Gellért atya tanítása

Testvéreim! Jézus nem az egyházért halt meg. Jézus az emberiségért adta oda életét. Jézus az emberiségért hirdette meg evangéliumát. Jézus Isten üdvözítő szeretetének személyes megvalósulása személyében és tetteiben az ő húsvétjával, a húsvéti misztériummal, s ez a jézusi odaadás. Ma divatos ezt a szót használni, de nem divatos csak, mély értelme van, így mondják az angolok: *man for others*. Jézus a másokért élő ember. És miért a másokért élő ember? Mert egészen az Istené. És azért adta az Ő lelkét, hogy ami a múltban megtörtént, egy történeti esemény, az emberiség életében jelenvalóvá legyen, és megtörténjék benned, köztünk. Jézus az ember istenét állítja a világba és hozta a világba. A te istenedet, a te üdvösségedet, a te örök boldogságodat. Az egyház azoknak a gyülekezete, akik elfogadják ezt az isteni örömhírt, akik megélik ezt az isteni örömhírt, és akik hajlandók erről tanúságot tenni a világban. Lehet ezt úgy tenni, hogy ezt ne közösségben tegyük? Meg tudjuk ezt valósítani egyenként?

A második Vatikáni Zsinatnak az ökumenizmusról szóló dekrétumában azt olvassuk mindjárt az elején, hogy Jézus egy és egyetlen egyházat alapított. De az emberek ezt az egy és egyetlen egyházat darabokra szakították, mindegyik a maga módján. Nem arról van szó, hogy most bárkit ezért felelősségre vonnánk. Mi magunkat vonjuk felelősségre. Én magamat, akiben még él a szakadás szelleme – talán már csak a maradéka – bár csak Isten adná! De ez a szétszakadás nem más, mint Jézus köntösének a megszaggatása és szétszaggatása, amely nem történt meg, mert egy volt, és olyan értékes volt, hogy a katonák nem vágták darabokra. Mi azonban darabokra vágtuk, és ez, ahogy a zsinati dokumentum mondja, nem felel meg Krisztus akaratának. Tehát, ha nem felel meg Krisztus akaratának, ha olyat teszünk, ami nem felel meg Krisztus akaratának, az bűn. Tehát az egyház megosztása bűnös állapot. Nem a te bűnöd, nem az enyém: valamennyiünké és egyikünké sem. Egy állapot, amelyet meg kell szüntetni. Miért? Azért, mert botrányt okoz a világban. Azért, mert akadályozza a legszentebb ügyet – mondja a zsinat –, ami az evangélium hirdetése.

Annyi a szó ma, annyi a fölösleges szó. Nemcsak az örök üdvösségről, nemcsak a mennyi Atyánkról, és mindarról, amit a credóban elmondunk, hanem azokról a szociális problémákról is, amelyek körülvesznek. Arról a világról, amely ma létezik, és amely az erőszak, a kegyetlenkedés, a háborúskodás, az ellenségeskedés világa. Ebben a világban újra meghirdetik a jézusi szeretet evangéliumát. „Gyűljö a vétkeket, de szeresse a testvéreket” – mondja Szent Benedek. Ez az evangéliumi szellemben való megoldása az ellenség szeretetének. A rosszat, a gonoszt Jézussal elutasítjuk: szabadíts meg minket a gonosztól. De a gyarló embernek, aki sokszor a gonoszság áldozata, tudatlanul is, mint Jézus a kereszten, neki mi is megbocsátunk. Uram, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek. De mi tudjuk! Mi tudjuk, és mi elutasítjuk a gonoszt.

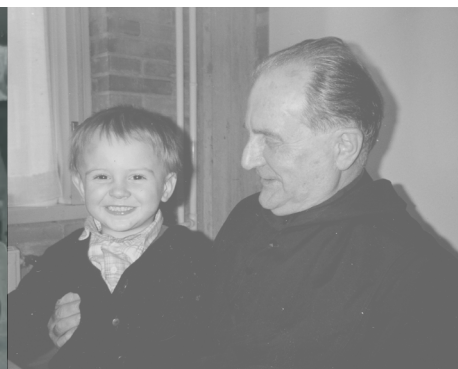
De Jézus szeretetével fordulunk embertársaink felé közösen. /Békés Gellért: A közös bizonyosság erejéről – Igehirdetés a kecskeméti református templomban, a konferencia záró istentiszteletén 1995. augusztus 27-én./

A világ s benne az ember nagyot változott. Ebben az új világban a korábbi kérdések új összefüggésben, más értelemben jelennek meg a hívő és gondolkodó ember előtt, mint annak idején. Ma erősebben él tudatunkban, mint az elmúlt századokban, hogy az evangélium örömhíre egy, s ezért hitünk is csak egy lehet, s csak egy, egyetemesen egy lehet az egyház is. De ez az egyház nem valami zártkörű, öncélú vallási csoport, hanem maga az emberiség, – minden ember, mert Krisztusban mindegyikünk hivatott Isten szeretetének közösségére. Ez a közösség azonban megköveteli, hogy akik tudatosan akarják azt élni, felelősséget érezzenek minden embertársuk iránt: felelősséget nemcsak azért, hogy ők is eljussanak az Isten-közösségre, hanem azért is, hogy ennek emberi feltételeit megteremtsék a világban. Kérdés azonban, hogy a mai ember szükségét érzi-e annak, hogy a kereszténység felelősséget vállaljon érte. Igényt tartunk ma arra, amit az egyházak tenni akarnak értünk? Az újkori ember szellemi fejlődését tekintve, amit a felvilágosodás határozott meg, lehet-e mást válaszolni erre a kérdésre, mint azt, hogy nem? Úgy tűnik, hogy a mai ember egyre inkább nyűgnek érzi azt, amit az egyház nyújtani tud neki. A vallás – ez a divatos kifejezés – elidegeníti az embert önmagától, pedig a mai ember, éppen ellenkezőleg, önmaga akar lenni. Tisztáznunk kell egy kérdést, amely talán nyugtalanítja a különböző hitvallásban felnőtt keresztények lelkiismeretét. Miféle egység az, amire az ökumenikus mozgalom törekszik? Nem valami olyasfajta egységesítésről van itt szó, ami százados hagyományokról való lemondást, „atyáink hitének” feláldozását követeli?

A „katolikus egység” eszméje nyilván nem azonos a római katolicitással, de ugyanakkor mégis az egyház egy sajátos tulajdonságát jelöli – s újabb kapunyitás a testvéri találkozóra. A katolicitás elsősorban nem egyetemes földrajzi vagy történeti elterjedtséget jelent, hanem korok, kultúrák és népek különbözőségeit magába ölelő lényegi azonosságot, képességet arra, hogy az emberi létezés végeláthatatlan sokféleségét egyetemes egységbe foglalja az egyház, anélkül, hogy sokfélesége értékgazdagságától megfosztaná. Ez nyilván nem merőben emberi képesség, hanem Isten kegyelmi ajándéka, Krisztus Lelkének az egyetemes létet átfogó és egyesítő ereje, amely az Una Sancta Catholica isteni szeretetének közösségébe gyűjti a hívő emberiséget.

Ma, amikor nemcsak katolikusra és protestánsra, hanem hívőre és hitetlenre szakadt a népünk, van-e sürgetőbb feladatunk, mint az, hogy az ökumenizmus szellemében megmentjük a humánus és keresztény lélek egységét? /Békés Gellért: Közös feladataink a szekularizált világban

in: „... hogy mindnyájan egyek legyenek” Közös felelősség népünkért. Magyar Ökumenikus Találkozó Sion/Svájc 1971. április 12-18./

Életünk

A keresztény egyházak egységének szolgálatában

Kereszténység a magyarok földjén

Honfoglaló őseink vándorlásuk során a kereszténység keleti, ortodox formájával ismerkednek meg, törzsfőink nagy részét bizánci hagyomány szerint keresztelték meg. Géza nagyfejedelem a latin, a római katolikus egyház mellett dönt, a nyugati egyháztól kér térítőket. Szent István király ezt a döntést a latin magyar egyház megszervezésével valósítja meg. A keleti egyházszakadás (1054) később jut érvényre. Szent Márton monostora a 12–13. században Kelet és Nyugat érintkezési pontja. Cerbanus szerzetes 1131–1150 között latinra fordította a pásztói kolostor egy görög kódexét, fordítását Dávid szentmártoni apátnak ajánlotta. A pannonthalmi bazilika déli falán végzett legújabb feltárás 12. századi görög betűs felirat-töredéket talált.

A magyar királyságban a latin, római egyházszervezet erősödik meg. A 11–15. század folyamán támadnak ugyan eretnek-ségek a magyar királyság déli területein, de olyanok, amelyek a katolikus egyház egységét, befolyását veszélyeztették volna, nem. A 16. század a nyugati egyházszakadás, a reformáció kora. A megújító törekvések közül Luther Márton és Kálvin János reformációja a maradandó két jelentős felekezet. A reformáció térhódítása és a katolikus restauráció századai beláthatatlan károkat okoztak a kereszténység ügyének, mind a katolikus, mind pedig a létrejövő református és evangélikus egyházaknak. Felekezeti viták, vallásháborúk jellemzik ezt a szomorú korszakot. Természetes, hogy a reformáció korának megvannak értékes gyümölcsei is, a Biblia honi nyelvre fordítása, a katolikus és protestáns iskolarendszer kiépülése hogy csupán két példát említsünk.

Magyarország – a Habsburg birodalmon belül – felekezetek szerint megosztott ország lett a 16. századot követően és máig is az. A hívő, kivételes keresztények átlátták e vallási megosztottság hátrányait, de többnyire védtelenek voltak vele szemben.

A „vallási unió” gondolata a 19. században

Guzmics Izidor (1786–1839) pannonthalmi bencés professzor, később bakonybéli apát baráti kapcsolatot ápol a református Kazinczy Ferencsel, aki 1831-ben meglátogatja bencés barátait Pannonthalmán. Guzmics A keresztényeknek vallásbeli egyesülésekről írt levelek (Pest, 1822.) című írásával a vallási egység előfutárának tekinthető. Nemzeti alapon gondolja a magyarság, a felekezetek közötti megbékélés, egység, az unió kérdését.

A századvég is megtalálja azt a közös területet, ahol a magyar bencések és a protestáns egyházak, jelesen a reformátusság szót ért és egy irányba tekint. Ez a terület a nemzet érdekében végzett tanári munka, az oktatás és nevelés. Bódiss Jusztin (1863–1921) bencés főiskolai tanár és Balogh Ferenc (1836–1913) debreceni református hittanár az Országos Középiskolai Tanáregyesület 1898. évi rendes közgyűlésén elmondott köszöntőiből érződik ez a kölcsönös megbecsülés és pozitív hang. „Igen! A magyar égboltot a műveltség hatalmas szívárványa íveli át, egyik vége Pannonthalma magaslatáról indul, másik a magyar Alföld e talaján éri a földet, a két vég ma itt találkozik. Mindnyájan egy haza fiai vagyunk. Éltetem a hazai műveltség Pannonthalmáról jött munkatársait, szent és nemes akarattal építsük tovább az évezred újuló korszakát, közös jövőnket.” Ebből a háttérből érthető Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök prófétai mondata: „Szeretném, ha Pannonthalma és Debrecen között a szeretet szívárványhídja húzódnék, amelyen a megértés angyalai járnának, s ez a híd egy új délkör lenne, egy új magyar meridián.”

Az „unió gondolata” a két világháború között

A 20. század harmincas éveiben részben a fenyegető Szovjetunió szomszédságában Magyarországon újra téma lesz a felekezetek „uniója”. P. Bangha Béla SJ Magyar Szemlében megjelent cikke Katolikus unió? címmel józanítólólag hat azokra, akik a felekezetek közti közeledést, netán unió reményét táplálták. Erre a cikkre válaszolnak ugyan református oldalról Ravasz László és Victor János, de párbeszéd nem alakult ki. Kelemen Krizosztom pannonthalmi főapát 1942 karácsonyán a Pester Lloyd hasábjain a „magyarság lelki egysége felé” című írásával nagy érdeklődést keltett. Ravasz László válaszol a cikkre. Kettejük párbeszédére mind a felekezeti, mind pedig a polgári sajtó felfigyel. Református, evangélikus püspökök írnak a cikk nyomán. A katolikus egyházon belül nem kis zavart kelt a főapát megnyilatkozása. Serédi Jusztinián hercegprímás szerint Róma is felfigyelt a főapát gondolataira. A katolikus hit tisztaságát félti a felekezeti közeledéstől. A második világháború éveiben folytatott felekezeti párbeszédnek óhatatlanul politikai mellékíze volt. Ahogy egykor a reformkorban az unió szorgalmazásával a nemzeti egységet kívánták sürgetni, most a kommunizmus elleni szövetségre gondoltak a felekezetek közeledésével. A félelem tudata, de az őszinte útkeresés is közelebb hozta egymáshoz valamelyest a több felekezetekhez tartozó keresztényeket.

Életünk

Pannonhalmi ökumené a pártállam korában (1950-1990)

A kommunista rendszer sajátos, indirekt módon ébresztette az ökumenikus gondolatot. Több síkon történtek a találkozások és közeledések. Az üldözött és föld alá kényszerült egyháziak, majd később csoportok a közös megpróbáltatások (fogolytáborok, börtönök) idején tapasztalhatták meg, hogy egy a Krisztus, akihez mindannyian tartoznak. A hatvanas évektől a Magyar Néphadsereg katonái közé besorozott teológus-hallgatók szintén a közös sorsban tanulták meg egymást jobban megismerni, megbecsülni és tették magukévá az ökuménia gondolatát. A főpapság hazai- és külföldi találkozókön, időnként békegyűléseken ismerkedett egymással. Ez utóbbi alkalom szolgált sokszor az alsópapság találkozásaira is. Természetes, hogy ezek célja egészen más, politikai tartalmú volt, mégis egyfajta érintkezési felületet teremtett. A II. Vatikáni Zsinat (1962–1965) jelentett érdemi változást a keresztények közeledésében. A katolikusok nagyobb számban csatlakoztak az imahéthez, amelyet megerősített az 1964-ben kihirdetett, az ökumenéről szóló zsinati határozat, az Unitatis redintegratio. Ekkor kezdődnek el a januári közös imahetek.

Pannonhalmán a Kelemen Krizosztom idején nevelkedett bencés nemzedék tudatosan ápolta a protestánsokhoz fűződő baráti szálakat. Több alkalommal került sor testvéri-baráti, főként evangélikus és katolikus, azon belül bencésekkel történő pannonhalmi találkozóra. Söveges Dávid és Sólymos Szilveszter atyák voltak ezeknek a találkozóknak a lelkei, házigazdái. A közös imádság, teológiai párbeszéd, a nyíltszívű testvéri beszélgetések nagy hatással voltak az általuk nevelt rendi fiatalságra is. Ezek

a találkozók főként evangélikus keresztényeket érintettek, de később bővült a kör, és reformátusokkal és baptistákkal, adventistákkal is kapcsolatba kerültek a bencések. A hatvanas évektől jelen vannak az ortodox kapcsolatok is. Az orosz ortodox közösségbe lépő fiatal egyetemista értelmiség szoros kapcsolatot tart a kortárs bencés atyákkal.

A két ortodox kapcsolatairól híres bencés kolostorral (Niederaltaich és Chevetogne) élő és személyes a kapcsolat, továbbá ugyanígy a franciaországi Taizé protestáns közösségével is. Roger Schutz taizé-i perjel pannonhalmi látogatása az Állami Egyházügyi Hivatal akadékoskodása miatt hiúsul meg. A hetvenes évek során még inkább élénkülnek a nyugati kapcsolatok is, így került sor Donald Coggan canterbury érsek és más anglikán egyházi személyek pannonhalmi látogatására is.

Az új szabadság lehetőségei az ökumenikus területén 1989-től

Az ökumenikus gondolat 1989 után aztán fokozatosan, főként Pannonhalma alapításának millenniumi esztendejében öltött testet. Már 1994-ben itt jár II. Alexij Moszkva és minden oroszok pátriárkája; később Feofán berlini orosz metropolita, továbbá Grúzia püspöke, Bulgária és Románia metropolitái jönnek Pannonhalmára. Alexandria kopt

pátriárkája, III. Shenouda pápa 1996-ben látogat hozzánk. Személyes, jó kapcsolatot ápolunk a többi keresztény egyház vezetőivel. Legutóbb, 2016-ban III. Teofilosz jeruzsálemi ortodox pátriárka látogatott el Pannonhalmára.

Ökumenikus dialógusunk szép gyümölcse: 2010-ben egy református testvér kérte, hogy reguláris oblatusként csatlakozhasson a bakonybéli Szent Maurícusz Monostor közösségéhez. A protestáns testvér az említett monostor reguláris oblatusaként él.

Az együttműködés egy sajátos formája a Szent Lukács Ökumenikus Lelkigondozó Dékánia. Tagjai a bakonybéli monostorhoz tartozó, segítő szolgálatot végző oblatusok, akik a katolikus, a református és az evangélikus egyházhoz tartoznak. A dékánia közösségét a bencés lelkiség, a segítő szolgálat és az imádság formálja.

Az ortodox keresztényekkel folytatott párbeszéd alkalma volt 2015 februárjában a Jézus-ima és a kereszténység című konferencia Budapesten a Sapientia Szerzetesi Főiskolán, amelyen monostorainkból többen részt vettek. Az anglikán keresztényekkel is épült kapcsolatunk: mirfildi szerzetesközösségből látogatott el hozzánk, és tőlünk hozzájuk egy-egy szerzetestestvér.

Életünk

Az ökumenét erősítette a Szent Márton-év és a Reformáció Emlék-évének összekapcsolása. Pannonhalmán ökumenikus lelkigyakorlatot, Alois testvér vezetésével taize-i ifjúsági találkozót, valamint Pannonhalmán és Bakonybélben két napos ökumenikus teológiai konferenciát rendeztünk 2016 során.

II. János Pál pápa az *Ut unum sint* kezdetű enciklikájában megállapítja: „A Katolikus Egyház a II. Vatikáni Zsinattal visszafordíthatatlanul elkötelezte magát arra, hogy az ökumenizmus útját járja, az Úr Lelkének szavára figyelve, aki megtanítja őt érteni az idők jeleit.” Az „idők jeleinek” megismerése adta II. János Pál pápa ajkára a tanítás szavait, amelyeket 1996. szeptember 6-án az esti istendicséret alkalmával egész magyar bencés közösségünknek mondott, és amely tanítással kijelölte és megerősítette számunkra a jövő útját: „A harmadik évezred küszöbén az Egyház megújított apostoli lelkületet vár tőletek. A megfeszített és feltámadt Krisztus világítsa meg küldetésnek útját. A mindennapi szolgálat során mozdítsátok elő a keresztények egységét, párbeszédre lépve mindenkivel. Az ökumenikus mozgalom nagy hasznot meríthet abból, ha elkötelezitek magatokat a dialógusra, a másik fél meghallgatására és a közeledésre. Legyen a ti apátságotok mindig nyitott otthon a testvérek gondja előtt.” Apátságunk, szerzetesközösségünk az Egyház és a nemzet szolgálatában ezen az úton kíván továbbhaladni ebben az évezredben is.

Várszegi Asztrik OSB főapát

Kínai műhely

A majom évéből a kínai naptár szerint január végén a kakas évébe léptünk. A győri székhelyű Műhely irodalmi folyóirat nemrég megjelent tematikus Kína különszáma kapcsán beszélgetett a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban a kínai kultúráról Villányi László főszerkesztő és két sinológus szerző – iskolánk prefektusa, Hartyándi Mátyás, valamint Salát Gergely, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának Kínai Tanszékét vezető egyetemi docense.

A február 16-án iskolánkban megrendezett kerekasztal címe a sejtelmes A sárkány visszatér... vagy el sem ment? címet kapta. Villányi László főszerkesztő felvázolta a közönségnek a különszám tartalmát, amely az irodalom, a filozófia, a vallás- és társadalomtudományok mellett művészetelméleti írások és fordításokat is tartalmaz, az ókori Kína nehezen értelmezhető bölcsességeitől kezdve a kínai regényirodalom klasszikusain át egészen a kortárs kínai költészetig.

Az is kiderült, hogy a szám alcíme, a Közép Birodalma Kína önelnevezésére utal (Zhongguo 中国) – a kínaiak hosszú idők óta, mint a világ közepén fekvő országgént tekintenek magukra, és ezt tükrözi országnevük is.

Hartyándi Mátyás írásáról, a Zhou-kori bölcelet karakteréről elmondta, hogy az lényegében a gimnáziumban működő Ázsia szakkör eredménye. Diákjaival azzal kezdtek foglalkozni, hogy az olvasott közönség által taoista eszményként ismert ókori wuwei (無爲) kifejezés, amely szó szerint cselekvés nélküliséget jelent, mit is jelöl igazán. Közös nyomozásuk során arra jutottak, hogy a wuwei eredetileg nem taoista kifejezés, hanem ókori korszakeszmény, amelyet minden bölcséleti irányzat, így a konfucianizmus, de még a Kínát birodalomban egyesítő legizmus is felhasználta és a maga módján magyarázott.

Salát Gergely vezetésével, a nézőközönség kérdései mentén haladva a szerzők olyan fontosabb témákat érintettek, mint például: Miért ünneplik hősként a kínaiak történelmük (gyakran sikertelen) bérgyilkosait? Hogyan kaphatott Nobel-díjat valaki, akit Ne Beszéljnek hívnak? És hogyan lehetséges az, hogy a kínai művészetnek, bár nem ismerte az akt fogalmát, az egyik legismertebb alkotása egy erotikus regény? Miért rossz a kínai kultúra PR-ja és miképpen próbál ezen a kínai állam hollywood felvásárlásával változtatni? Egyáltalán miért izgat bennünket annyira Kína?

Hartyándi Mátyás prefektus

Tagintézményeink

A Szent Benedek Iskola Pannonhalmi Tagintézménye

Győrszentmártonban (Pannonhalmán) az alapfokú oktatás 1948-ig a bencések fenntartásában működött, aztán államosításra került. Régi törekvése volt a helybelieknek, hogy az iskola visszakerüljön a bencésekhez. 2016 őszére sokak álma vált valóra. Szent Márton jubileumi évében a helyi egyházközség, a város vezetése, a szülők és a civil szervezetek kezdeményezésére a Pannonhalmi Főapátság ismét egyházi fenntartásba vette az általános iskolát a Szent Benedek Iskola tagintézményeként.

A 2016/2017-es tanévet gondolkodásban és összetételében is jelentősen megújított tantestülettel kezdte meg az iskola. Néhány tanár a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumból is vállalta, hogy részt vesz abban a szolgálatban, amely az általános iskolás gyermekek képzését jelenti.

163 diákunk volt a tavalyi évben; s az egyházi átvétel miatt egyetlen gyermeket sem vittek el az iskolából, ugyanakkor a kimenő egy nyolcadik osztály helyett két első osztályt sikerült elindítanunk. Abban bízunk, hogy évről évre gyarapszik a diákjaink száma. Az általános

iskolai oktatás mellett újrászerveztük az alapfokú művészetoktatást. Ennek keretében iskolánkban 74 fő jár modern táncra, grafikára és zenére, a gimnazisták közül pedig 113-an járnak zeneművészeti ágra.

Pannonhalmi város valamennyi iskoláskorú tanulóját felvesszük, ha elfogadja az egyházi iskola szellemiségét és értékrendjét. Nyitottak vagyunk arra is, hogy a környező településekről fogadjuk azokat a tanulókat, akiknek a szülei gyermekeik számára egyházi iskolai nevelést és oktatást szeretnének biztosítani.

Arra törekszünk, hogy valamennyi gyermeket megtanítsunk az alapvető műveletekre (írás, olvasás, számolás), és felkészítsünk a középiskolai tanulmányokra, figyelembe véve eltérő tehetségüket és adottságukat. A tehetségeseket ugyanúgy segítjük, mint a gyengébbeket. Ehhez igazítjuk szakköri és sportköri kínálatunkat. A tehetségfejlesztő foglalkozások mellett (pl. sakk, táblajáték, matematikai és nyelvi szakkörök) a lassabban haladóknak felzárkóztató

foglalkozásokat biztosítunk (pl. egyéni és kiscsoportos fejlesztések, a sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai megsegítése). A felsősöknek órarendszerű foglalkozásba illesztettük a tanulás tanítása című tárgyat, valamint a 6. és 8. évfolyamosoknak a kompetenciákat fejlesztő foglalkozásokat, illetve a középiskolai felvételre felkészítő stúdiumokat.

Amikor az iskola diákjai és pedagógusai 2016. szeptember 1-jén végigvonultak a város utcáin, fel a kistemplomba, hogy részt vegyenek az első Veni Sanctén, akkor sokan jelezték vissza számunkra a kisvárosból, hogy meghatódva nézték a gyermekeket és nagyon bíznak abban, hogy a fiatalok nevelése jó kezekbe került.

Az iskola udvaráról az apátságra látunk rá. S ha valaki az apátságból letekint a településre, látja az iskolát. Folyamatosan magunkon érezzük bencés közösség óvó és biztató tekintetét, s közülük

többen személyesen is jelen vannak az iskola életében. Természetesen a legtöbbet Hardi Titusz atya mint főigazgató, és Lőrincz Pál atya mint plébános.

Bízunk abban, hogy iskolánk komoly nevelő és értékteremtő szerepet fog játszani Pannonhalmi város következő generációjának életében. Igyekszünk a bencés szellemiség jegyében megvalósítani az „ora et labora” alapelvét.

Turbók Arnold Bertalan igazgató

Bencés élet

Bakonybél ezer éves – Interjú Halmos Ábel perjellel

Különleges kettős évforduló előtt áll a bakonybéli bencés szerzetes közösség. Jövőre lesz ezer éve, hogy Szent István király megalapította a hegyek közt megbújó Szent Maurícius Monostort. A millenniumot egy pályázatnak köszönhetően felújított templommal és megújult környezettel ünnepelhetik a szerzetesek és hívek.

Mi volt az első őszinte reakciójuk, amikor megtudták, hogy nagy összegű pályázatot nyertek a monostor megújítására?

Amikor elkészült a felújítás koncepciója és a költségbecslés, komolyan megijedtünk. A projektre tekintve úgy éreztük magunkat, mint akik felé egy cunami közelít. Sok belső küszködés és megbeszélés után erősítettük meg, hogy belevágunk. Most már örülni is merünk: főképp, hogy lerobbant templomunkat a szerzetesi imádság és az Eucharisztia

ünneplésének méltó helyévé tehetjük. Aztán annak is, hogy egyik romos épületünkől kiállítótér lesz, s látogatóinknak bemutatathatjuk monostorunk ezer éves történetét és szerzetesi értékeit. A tervezett energiaközpontot pedig ökológiai szempontból tartjuk óriási lépésnek, amely a föld hőjével fűti majd az épületeket, napelemek segítségével pedig áramot termel.

Meg tudják-e őrizni a monostori hitélet intimitását? Mit szólnak majd lelki békére vágyó vendégeik az építkezéssel járó kellemetlenségekhez?

E kérdések megválaszolásához a nyílt kommunikáció stratégiáját választottuk: sokat beszélünk ezekről egymással és szakmai segítőinkkel is. Egy viszonylag rövidebb időszakot kell átvészelnünk, amíg az építkezés zajlik, de ezt híveink és rendszeres, vagy alkalmi vendégeink is megértik majd. Már most bevonjuk őket az egész folyamatba, támogatásukat és imádságukat kérjük.

Miért vágtak bele a felújításba?

Monostorunk története összeomlások és újrakezdekések sora. Legutóbb 1950-ben kellett Bakonybél elhagyni rendtársainknak. 1998-ban Domonkos atya vezetésével kezdhették újra testvéreink immár negyedszer e falak közt a bencés életet. Ám épített és természeti örökségünket erősen lepusztulva

kaptuk vissza. Kisebb lépésekben eddig is a megújuláson dolgoztunk: elkészült a Monostor és az Arborétum rekonstrukciója, felépült a Vendégház. Most ezt a folyamatot egy nagy lépéssel szeretnénk befejezni. Az építkezések nem önmagukért történnek: szeretnénk megőrizni és továbbadni spirituális, kulturális és természeti értékeinket. Amellett, hogy méltóbb tereket teremtünk a közös imádság, a liturgia és a vendégek számára, látogatóinkat az új múzeumba és az arborétumba is várjuk.

Mi változik még?

Nagyon fontos, hogy a bakonybéli egyházközség számára egy olyan házat hozzunk létre, ahol közösségépítés, evangelizáció, lelki gondozás történhet. Varázslatos kis ajándékboltunkat rég kinőttük: az új bolt mellett kis kóstoló szoba is lesz, ahol barátaink és vendégeink kényelmesen leülhetnek, egy gyógynövénytea vagy egy pohár monostori szörp, esetleg sör mellett elbeszélgethetnek a boltban dolgozó testvérrel.

Mi történik a manufaktúrákkal? A gyógynövényfeldolgozó, a könyvkötő és a bronzműves műhelyek igazi kuriózumok.

Gyógynövénykertünkben a Magas-Bakonyban gyűjtött gyógy- és fűszernövényeket dolgozzuk fel, bronzműves műhelyünkben Anzelm testvér irányításával szakrális kisplasztikákról készülnek műtárgymásolatok. A jövőben szeretnénk mindezt megosztani látogatóinkkal, hogy maguk is kipróbálhassák a mesterségek alapfogásait. Kertünkben pompázó fákkal és virágokkal, és az egészséget szolgáló termékeinkkel járulunk hozzá ember-társaink jólétéhez. Tovább gazdagodik gyógynövénybemutató kertünk is.

az interjút Varró Szilvia készítette

In memoriam

Olofsson Placid atya emlékezete

„Szeretteim, a tűzpróbán, amely kísértés gyanánt tör rátok, ne rökönyödjetek meg, mintha valami döbbenetes dolog érne titeket! Ha valaki, mint keresztény szenved, ne szégyenkezzék, hanem dicsőítse Istent azzal, hogy ez az osztályrésze.” (1 Pét 4,12,16) Placid atya tanúságtétele Péter apostol levélének magyarázata. Olyan emberi, keresztény hittapasztalatról szólok, amely mások életének megfigyelésén nyugszik. Lényege: a belső szabadság, azaz a magamtól, a magam életútjától való függetlenség kérdése. Jézus mondja: „Aki meg akarja menteni életét, elveszíti azt, de aki értem és az evangéliumért elveszíti életét, megmenti azt.” (Mk 34, 34-36).

Placid atya élete egy adott kor polgári és katolikus, sőt jól beágyazott szerzetesaptanári nyomvonalán indult, és sikeres is volt. Egy nem várt történeti pillanatban minden az ellenkezőjére fordult, semmivé és senkivé lett és itt a 0 ponton történt élete fordulata, itt tudott hivatása radikális kihívására pozitív választ adni.

Maga is később fogalmazza meg Keresztút c. imádságában: „Nem emlékezem, hogy a vonaton kértük volna a keresztúton el-eső Jézus segítségét. Teljesen önmagunkkal voltunk elfoglalva”. Majd: „Azelőtt én főtisztelendő tanár úr voltam mindenkinek; ott viszont már nem voltam még ember sem.” A szenvedés és kiszolgáltatottság – ahogy Jézust is a kereszten – léte 0 pontjára juttatja. Ez lesz a fordulat: „Megváltó Jézusunk testestül-lel-

kestül velünk maradt a világ végéig... ez adott erőt akkor is, amikor megtorpan-tam. Sztálin halála után történt, hogy arról a rabtelepről, ahol voltam, 46 magyar hazaindult Magyarországra. Voltak közöttük 25 évre elítéltek is. Nekem csak 10 éves volt az ítéletem, de nem kerültem közéjük. Kézenfekvő volt, hogy számomra bezárult a kapu, mert ilyen alkalom még egy nem lesz. Ez a halált jelentette. Ebből az állapotból mentett ki a jó Isten azzal, hogy megváltó Jézusunk testestül-lelkestül velünk maradt, ő pedig kereszthalála után feltámadt, hogy mi is feltámadhassunk!”

Placid atya a Gulag szenvedései közepette „tüzes kohón” ment át, megtisztult, egyedül Jézus Krisztus maradt meg reménynek, akivel azonosulni tudott. Mivel meghalt vele, fel is támadott vele és hátralévő életére megszabadult azoktól a szokásos emberi, adott esetben egyházi nyűgöktől, mint karrier, siker, anyagiak, elismerések. Szabaddá vált önmagától, szabaddá Isten és embertársai szolgálatára, amelynek béke és öröm, bölcsesség volt az ajándéka.

Amikor eléje térdeltem, az szenvedéseinek, hívó élettapasztalatának, hűségének kijáró testvéri tisztelet volt, egyúttal a bocsánatkérés és hála gesztusa is volt. Szép és hosszú, szenvedéssel, de ugyanakkor kiengesztelődéssel teli életét szerettem volna szavak nélkül megköszönni.

Várszegi Asztrik OSB főapát

„A halál naponként ott álljon a szemed előtt” – mondja Szent Benedek a Regula 4. fejezetében. Placid atya ennek szellemében már korábban megírta, hogy mi szerepeljen gyászjelentésében, és azt át is adta főapátjának. Mivel a Regula azt is előírja, hogy a testvérek kölcsönösen engedelmeskedjenek egymásnak, szeretett Placid testvérünk iránti tiszteletből közlöm, amit ő írt magáról:

„Született Rákosszentmihályon 1916. december 23-án. Középiskoláját a Budapesti Bencés Reálgimnáziumban végezte. Érettségi után 1933-ban belépett a Pannonhalmi Bencés Rendbe. A teológiát Pannonhalmán végezte. Magyar-német bölcséleti tanári diplomáját Pannonhalmán, Münchenben és Budapesten szerezte meg. 1940-ben doktorált a budapesti Pázmány Péter Egyetemen magyar irodalomból. 1939-ben szentelték pappá Szombathelyen. Utána egy évig káplán volt Győrszentivánban, majd egy évig tábóri lelkész a komáromi és az érsekújvári hadikórházban. Aztán tanárkodott a soproni, a pápai és a budapesti bencés gimnáziumokban.

1946 tavaszán azonban letartóztatták. Előbb az Andrássy út 60-ban, majd a Markó utcai magyar börtönben volt, s végül a megszálló szovjet hadsereg budapesti hadbírósa több év kényszermunkára ítélte a Szovjetunióban levő politikai foglyok számára készült Gulág rabtelepeken. 1955. november 25-én térhetett haza, de Pannonhalmán nem kapott lakhatási engedélyt. Édesanyjával élt Budapesten. Előbb két évig volt fűrészgépen betanított munkás, majd kórházi mosodavezető lett húsz évig, s mint ilyen került nyugdíjba 1977. június 1-jén. Közben természetesen – ahogy lehetett – triduumokat, lelkigyakorlatokat tartott sok helyen az országban, de eljutott Pozsonyba, Kárpátaljára és Csíksomlyóra is. Később a budai Szent Imre-templomban kisegítő lelkészként lelképásztorkodott.”

Placid atya így vall életéről: „tudatában vagyok annak, hogy egyszerű, átlagos képességű ember vagyok, semmiféle különösebb fizikai vagy szellemi tehetségem nincsen. De az életem mindig többet kívánt tőlem, mint amire képes voltam”, és „a Jóisten mindig mellettem állt, s nemegyszer csodálatosan segített”.

Jól van, te hűséges, derék szolgá! – mondta neki ura: menj be urad örömébe. (Mt 25,23–24)

Világot lát(t)unk

Bárkabeli élményeim

2016. április 2. Egy kósza ötlet, az elhatározás és jónéhány e-mail után egy skype-beszélgetés, amelyben eldől, hogy szeptembertől egy brüsszeli Bárka-házban lehetek önkéntes. Franciául alig tudok, hogy mi vár rám, arról csak elképzeléseim vannak.

2016. szeptember 2. Megérkezem Brüsszelbe. Adatok a fejemben: a Bárkát Jean Vanier alapította egy Trosly nevű francia faluban 1964-ben. Az itteni közösség 4 lakóház és egy napközi centrum. Én a La Branche nevű házban leszek, 7 szellemi fogyatékkal, néhány másik önkéntessel, asszisztensekkel. Daniel, Laetitia, Down- és Turner-szindróma. Itt, ekkor kezd el mindez valódivá válni. Vacsora előtt éneklünk, rosszul, de együtt.

2016. október 2. Elrepült egy hónap, rengeteg az újdonság. Úgy érzem, befogadtak, de még nem mindenkiel könnyű. (Ez később sem változik.) Csekély nyelvtudásommal próbálok elboldogulni ebben a nemzetközi közegben, Európa minden tájáról érkezett önkéntesek, a város még ennél is színesebb.

2016. november 2. Hétköznapi. Már értelmezhető ez a fogalom, megszoktam az itteni életet. Reggel 6:40-kor kezdődik a nap, közös reggeli, majd kilencre a sérültek a napközi centrumba mennek, ahol különböző foglalkozásokon gyer-

tyát öntenek, mozaikot készítenek, vagy épp úszni mennek. Néhány önkéntesnek franciaórja van, valaki a házimunkát végzi, más éppen szabadnapos. Délután négy körül hazaérkezés, uzsonna. Este néhány lakó hazautazik a családjához a hétvégére. Ez mondjuk csak a péntekekre jellemző.

2016. december 2. Egyre jobb. A közösség: a megbocsátás és az ünnep helye. Ezt az alapító Jean Vanier mondta, és igaz van.

2017. január 2. Egy fotón együtt nevetünk Daniellel. Ebben az örömben tényleg egyenlőek, felcserélhetőek vagyunk. Jó megélni ezt a reciprocitást.

2017. február 2. Belgium nem nagy, de szépek a városok. Finomak a sörök, a csoki jobb, mint otthon. Antwerpenben ülök a folyóparton: fülemben szászcsávási, kezemben Esterházy. Van, amiből inkább a magyar.

2017. március 2. Szeretek itt lenni. Lassan felfogom, mennyi mindent kaptam. Annyi emberség, kedvesség van mindenhol, hogy az már majdnem giccs. De szerencsére mindig vannak problémák, amik földön tartanak, konfliktusok, amelyek visszavezetnek a konkrét emberhez. A Bárka engem az életre nevel. Még akkor is, ha Pannonhalma már ugyanezt megtette. És ez nem (sem?) csak hat vagy tíz hónapra szól...

Török Gellért Ph'16

Sabbat év Rómában

Pannonhalmi végzősként, látva több barátom példáját, nekem is megfordult a fejemben egy külföldön töltött 'gap year' gondolata. Elsősorban az EVS (European Volunteer Service) programjaival szemeztem, de sajnos

kissé megcsúsztam a jelentkezésekkel, a nyarat tehát abban a tudatban kezdtem, hogy szeptembertől egyetem következik. Szerencsémre viszont július vége felé jött egy telefonhívás Albin atyától, hogy a római Sant'Anselmo apátság önkéntest keres egy évre. Természetesen gondolkodás nélkül igent mondtam.

Sant'Anselmo, az apátság egy nagyon összetett hely. Egyrészt a primásapát otthona, így a bencés renden belül is központi szerepe van, másodsorban egyetem, könyvtár, nemzetközi kollégium. Én a kollégiumban vagyok elszállásolva, van egy külön szobám, kulcsaim, szabadon mozoghatok szabadidőmben. Az apátság a belvárosban van, 10 percre a Circus Maximustól. Jelenleg hárman vagyunk önkéntesek, rajtam kívül két amerikai srác van, akikkel hamar jó barátokká váltunk (Az első 5 hónapban volt még egy német segítő is). Az apátság egy nagyon sokszínű hely, Indiától Amerikáig, Brazíliától Koreáig mindenhol vannak szerzetesek.

A munkáról: igazából úgy lehetne összefoglalni, hogy mindezek vagyunk. Vannak állandó feladataink, például a kertészkedés, portaszolgálat, konyhai segítség, ministrálás, vagy éppen a primás apát szállítása (ami a római csúcsforgalomban olykor egy rémálommal ér fel). Emellett vannak alkalmi kéré-

Világot lát(t)unk

seink, például levelek feladása, segítség a titkárságon, stb. De nem vagyunk túldolgoztatva, rengeteg szabadidőnk van, amit persze igyekszünk hasznosan eltölteni. Hétvégenként szoktunk kirándulni a környéken, koncertekre is gyakran megyünk. Én sokat biciklizek, így próbálom felfedezni Rómát, amely valóban hatalmas és rengeteg különböző arca van.

Amikor megérkeztem szeptember közepén, mindhárman részt vettünk egy kéthónapos intenzív olasz tanfolyamon, ahol a nyelvtudás mellett nagyon jó barátokat is szerezünk. A városban is

nagyon nyitottak és érdeklődők az emberek, könnyen lehet ismerkedni. Az olaszok különösen értékelik, ha

saját nyelvükön (próbál) velük beszélni az ember. Például az egyik koncerten elkezdtem beszélgetni egy kisebb olasz társasággal, és még aznap este felajánlották, hogy elvisznek pizzázni a kedvenc éttermükbe, amit persze el is fogadtam. Rengeteg segítséget kaptam önzetlenül, ami nagyon újszerű élmény volt. Úgy érzem, a kint töltött

év során sokat változtam; a rengeteg élmény, az új ismeretségek sokkal nyitottabbá, szélesebb látókörűvé tettek. És bár jövőre az egyetem alatt nyilván érezni fogom a hátrányát is, a kiesést a tanulás rutinjából, ennek ellenére én mindenkinek ajánlom, hogy ha van lehetősége, próbáljon ki egy ilyen évet... nem fogja megbánni.

Czakó Márk Ph'16

Libanon, Irak, Szíria

A JRS (Jesuit Refugee Service) bejrúti irodáját még tavaly nyáron a magyar Jezsuita Menekültszolgálat segítségével kerestem meg azzal, hogy frissen végzett arabszakosként és gyakorló fotóriporterként szeretnék náluk mint fotós önkénteskedni. Az ötletet elfogadták és megegyeztünk abban, hogy a képekért cserében ellátást, szállást és arabtanárt biztosítanak nekem.

Az elmúlt öt hónapban a JRS-nek köszönhetően sok helyre

eljutottam, és mindenütt a szervezet menekülteket segítő munkáját dokumentáltam. Időm nagyrészt Libanonban töltöttem, de fotóztam Irakban és Jordániában is, valamint most készülök Szíriába. Munkám során igyekszem személyes kapcsolatot kialakítani fotóalanyaimmal. Például így ismerkedtem meg Husszámmal, a 60 éves iraki kurd arabtanárral, akit az ISIS űzött el otthonából még 2014-ben. Angolul ("Shakespeare nyelven" ahogy ő mondta) kommunikáltunk, mert még az iráni fogságban a rabtársai megtanították rá. Egy kurd és egy arab verset is elmondott nekem, én pedig elszavaltam és gyorsan lefordítottam neki a Nemzeti dalt. Utána a magyar irodalomról kérdezett (itt éreztem csak igazán a hátrányát annak, hogy annak idején Elréd atya óráin enyhén szólva sem voltam csupa fül). Képeimmel megérteni és megértetni szeretnék, nem is magát a menekültválságot, hanem főképp a menekülteket, az otthonukból elűzötteket. Nem a tömeg, hanem egyes személyek és az ő történetük foglalkoztatnak leginkább. Szerintem fontos, hogy amikor menekültekről beszélünk akkor ne csak tömegekről, dehumanizált százezrekről, hanem családokról, kapcsolatokról és különböző sorsokról, célokról és vágyakról is beszéljünk. Hálás vagyok Istennek, hogy az lehet a feladatom, hogy ezeknek az embereknek a történeteit tovább adjam.

Hölvényi Kristóf Ph'11

Rendes mester

Interjú Márk atyával

Talán már-már elkopott kezdő kérdés az, hogyan kerültél Pannonhalmára, azonban szerintem megéri innen indulnunk. Nem voltál bencés diák, Miskolcon nőttél fel. Fiatalon, közgazdász diplomával a zsebedben hogyan, minek a hatására indult el benned az a folyamat, aminek köszönhetően most a pannonthalmi közösség része vagy?

Huszonegy-két éves közgazdász hallgatóként még nagyon az útkeresés időszakában voltam. Érdekelt a szakma, főleg a menedzsment szakirány, amire jártam, láttam benne fantáziát. Ugyanakkor a tanulmányaimban előrehaladva arra is rájöttem, hogy nem ezen a területen szeretnék kizárólagosan dolgozni. Akkoriban gondolkodtam a magyar-történelem tanár szakban, a filmek is érdekelték, így egyre tudatosabban kezdtem keresni a végzés utáni továbblépés irányait. Ehhez kapcsolódott egy formálódó és egyre mélyülő hit, valamint aktív ifjúsági közösségi élet a plébániánkon. Aztán egy baráti beszélgetésben valahogy szóba került a szerzetesség, és ez olyan pozitív színben „villant fel” előttem, amitől egyre kevésbé tudtam szabadulni, ráadásul egy különleges, mély örömet is megtapasztaltam ennek kapcsán. Visszatekintve rendszerint úgy fogalmazom ezt meg, hogy rátaláltam arra az életformára, amely személyiségemhez, belső világomhoz talán leginkább illik.

Kezdetben persze nem voltak konkrét elképzeléseim, hol is képelném ezt az életet, de nem sokkal korábban egy egyetemista csoporttal épp jártam Pannonhalmán, tudtam a húsvéti Szent Három napon való részvétel lehetőségéről, és eljöttem. Akkor már Asztrik

főapát úrral is beszélgettem a terveimről. Legközelebb egy októberi hosszú hétvégére, „hétköznapi” időben látogattam el ide. Ekkor született meg a döntés: ha tényleg szerzetes leszek, akkor Pannonhalmán akarok bencés lenni. Megragadtam ugyanis a liturgia, a közösség, a környezet, a sokszínűség. Rá fél évre adtam be a jelentkezésem, és az egyetem befejezése után be is költözhettem.

Most érettségizik az első osztályod. Mit jelent bencés prefektusnak lenni? Számodra mi a legnagyobb küldetés?

Bencésként a prefektusság az egyik munkaterületem, és ezt próbálom azzal a regulai hozzáállással végezni, hogy mindenfajta munka képes közelebb vinni az Istenhez. Ráadásul nemcsak segíthetem a diákokat a felnőtté formálódásban, hanem egyúttal én magam is alakulok. Benedek számára a monostor olyan műhely, ahol a jó cselekedeteket lehet gyakorolni. Szinte észrevétlenül egy olyan térben találjuk magunkat, amelyben megvalósul a folytonos alakulás és fejlődés az Isten keresése és önmagunk megismerése által. Az elmúlt négy év prefektusi munkáját is úgy életem meg, mint ami ebben a közegben zajlik.

De közelíthetünk a másik irányból is: olyan prefektus vagyok, aki egyúttal bencés, ami a hétköznapiakban a legkülönbözőbb szerepek váltogatását és valamilyen hiteles egységben tartását igényli. Az egyik pillanatban fel kell vállalni egy fegyelmi helyzetben a konfliktust, a másokban érzékenynek kell lenni

talán épp ugyanannak a diáknak az aktuális problémájára, és ehhez jönnek még a különféle gyónási helyzetek. Ez a sajátos mix nagyon sok lehetőséget rejt magában, de megvannak a nehéz pillanatai is, ami kihívásként szólít meg.

Ha pedig a küldetést akarom megfogalmazni: egyre mélyebben és hitelesen megélni azt, hogy itt otthon vagyok, és ezt a tapasztalatot úgy közvetíteni a diákok felé, hogy olyan helynek éljék meg Pannonhalmát, ahol növekedhetnek, feltehetik a kérdéseiket, ahol minden nehézség ellenére is jó lenni, akár mint otthon.

Lassan közeleg a búcsú pillanata. Mi az, amit a leginkább köszönhetsz nekik?

Ezen már egy ideje gondolkodom, és valószínűleg még az érettségi bankettre sem fogom tudni jól megfogalmazni. De talán a legfontosabb szempont az, hogy a Ph'17b az első osztályom. És ahogy egy férfi is az első gyerekkel válik apává, egy új fejlődési szakaszba lép fia születésével, valahogy én is így életem meg ezeket a fiúkat. Akik meg-

Rendes mester

mozdítottak, olykor kiprovokáltak sok mindent, ami új távlatokat és fejlődési utakat nyitott meg bennem is. És azt hiszem, az évek alatt többekkel olyan kapcsolat is kialakult, amely nem elég-szik meg az ötévente rendezett érettségi találkozókkal. Ezért is hálás lehetek.

A prefektusság mellett matematikát és hittant tanítasz a gimnáziumban.

Mik a szépségei, illetve a kihívásai ennek a feladatnak?

Matekot eddig inkább csak a tizenegyedik és tizenkettedik évfolyamokban tanítottam. Ekkorra a többség már megváltoztathatatlanul „eldöntötte”, hogy szereti-e a tárgyat vagy sem – legalábbis van egy ilyen érzésem. Remélem, hogy ezalatt a pár év alatt nem rontottam a kiinduláshelyzetem senkinél sem. Hogy javítani sikerült-e, azt nem tudom. Viszont minden olyan alkalom, amikor valaki megért egy összefüggést, az széppé teszi a munkát. De még a kihívásos helyzetek is izgalmasak, mert kreativitásra ösztönöznek. Soha nem gondoltam volna, hogy mondjuk a zsolozsmán való elkalandozásakor azon kapom magam: próbálom kitalálni, miként csináljam másképp a következő órát.

A hittannál főleg a személyes kapcsolatok erősödésének a lehetősége fontos a számomra. Ugyanakkor itt még inkább mozgat az a kérdés, hogyan tudom az éppen aktuális témát valahogy közel hozni a fiúkhoz. Az órák előtti estén sokszor eszembe jut, hogy most kellene egy hét alkotói szabadság, hogy jobban ki tudjam találni, mit is szeretnék. De különös módon sosem áll meg az idő... Azt hiszem, itt is az évek során kialakuló gyakorlat és megélt tapasztalat lesz az, ami sokat fog segíteni.

Bencés közgazdászként az apátság gazdasági ügyeiben is részt veszel.

Melyek azok a területek, ahol bekapcsolódsz a munkába?

Négy évvel ezelőtt először a turisztikai igazgatóság munkájába kapcsolódtam be: egyrészt az új imázsfilm készítésének rendi koordinálása volt a feladatom, másrészt a Szent Jakab Ház működtetésének pénzügyi részébe segítettem be. Bő két éve pedig az emberi erőforrás igazgatóságon vagyok rendi kísérő, azaz segítem a HR-es civil kolégák munkáját főleg a belső kommunikáció, valamint a szervezetfejlesztés területén, de a költségvetési oldalon is támogatom a racionalizálást. A jövőben egyébként nagyobb hangsúllyal fogok részt venni a gazdasági munkában, de hogy pontosan miben mélyülök majd jobban el, az még formálódik.

Idén fogsz végezni mentálhigiénés szakemberként. Mi indított el téged ebbe az irányba?

A Semmelweis Egyetem lelkigondozó szakát elsősorban a képzés önismereti része miatt kezdtem el. Voltak lendületet adó, megerősítő spirituális előadások, de a legmarkánsabb élményem a pszichodráma, amely egyre jobban felfedi azt, miért működöm úgy, ahogy. Idővel pedig az is világos lett számomra, hogy így nemcsak magamat értem meg jobban, hanem a másik embert is. Ezenkívül mind szemléletmódban, mind „kommunikációs technikákban” számtalan dolgot tanultam, amit akár egy gyónás során, vagy más beszélgetésben tudok alkalmazni.

Labirintus, csend, önmagunk megismerése. Mi az, ami ezekről eszedbe jut?

Az idei lesz a harmadik nyár, hogy Pálotai Gabriella pszichiáterrel közösen vezettjük a Csend-kurzusokat. Ezeknek kimaradhatatlan eleme a napi legalább egy labirintusjárás az arborétumban, és

persze a befelé fordulást segítő csend. Számomra is megindító volt, hogy a hely, Pannonhalma, és az a spirituális hagyomány, amely itt megjelenik, milyen hatással van olyan emberekre, akiknek egészen különböző viszonyuk van a hithez és a keresztyénséghez. Akik a labirintus meditatációs sétáiban, a bazilika hajnali és esti csendjében olyan közösséggé alakulnak három és fél nap alatt, hogy többen közülük már negyedszerre fixálják le jó előre azt a pár napot, amit újra nálunk együtt tölthetnek. Ez egyébként egy hatalmas felkiáltójel számomra: vajon én szerzetesként mennyire élek a helynek ebben a sajátos spiritualitásában. Hát azt hiszem, vannak még távlataim ezen a téren is... **Végezetül, ha jársz valahol a világban és meghallod azt, hogy Pannonhalma, mi az a szó vagy gondolat, ami először eszedbe jut?**

Korábban említettem Benedeknek azt a képét, hogy a monostor műhely. Ez Pannonhalmával kapcsolatban különösen is erősen él bennem. Van, aki csak inaséveit tölti itt, van, aki egy-egy mesterfogást tanul el, és vannak olyanok, akik életük nagy, összefoglaló mesterművét dolgoznak a falak között hosszú éveken át. Bármelyik csoporthoz is tartozik az ember, aki így közelít a helyhez, az egyfajta eltörölhetetlen sajátosságot, karaktert kap – akár a keresztségben... Igen. Ha így vesszük, bizonyos értelemben Pannonhalma számomra szentség is: az Isten szeretetének jele és a vele való közösség megélésének eszköze és útja.

Rendkívüli munkatársak

Interjú Soós Péterrel

Kedves Péter, szinte egész eddigi életedet átszövi Pannonhalma. Hogyan kerültél először kapcsolatba ezzel a hellyel?

Asztrik atya és édesapám általános iskolai osztálytársak és jó barátok voltak. Asztrik atya édesapám korai halála után is tartotta velünk a kapcsolatot. Egyszer – talán hetedikes lehettem – meglátogattuk őt Pannonhalmán. Én akkor voltam életemben először itt. Nagybátyám hozott minket, neki volt autója. Emlékszem, havas, hideg téli nap volt, az autó nem bírt felmenni a szerpentinre, olyan jeges volt az út. Lent kellett hagyni a településen, a templomnál, onnan sétáltunk fel a főapátságba.

Asztrik atya körbevezetett minket a főmonostorban és a gimnáziumban. Iskolai szünet volt, nem voltak itt a diákok, bencésekkel sem nagyon találkoztunk, de mégsem tűnt kihaltak az épület. Érezhető volt benne, hogy itt élnek, csak éppen távol vannak. Azóta sem tudom megmagyarázni, valahogy élőnek és teljesnek tűnt a hely, és nem elsősorban az építészeti megoldások miatt, hanem mert érezhető volt, hogy itt élet van.

Diákkorodból melyik élményedet meséled el a legtöbb-ször?

Nincs különleges sztorim, mindig az alkalom hozza, hogy éppen mi az emlékezetes. Most éppen az jut eszembe, hogy – ha jól emlékszem – már az első nap lekéstem a takarodót, mert egyik osztálytársammal, aki ismerte Farkas atyát, meglátogattuk őt. Megmutatta nekünk a fizikumot, a szertárat és az egyik friss szerzeményét, egy ABC 80 számítógépet, mi meg ott ragadtunk.

Van-e olyan itt tanult mondat vagy gesztus, amely máig gyakran eligazít a hétköznapiakban?

Ambrus atya volt az osztályfőnököm és prefektusom. Csendesórákon gyakran olvasott fel vagy beszélt nekünk az emberi kapcsolatokról, a szeretet működéséről, házasságról stb. Egyszer mondta nekünk: „Lehet, hogy még korán van nektek ezekhez, de valószínűleg többeteknek ez az utolsó alkalom, hogy ilyesmiről hall.” Ezeknek a csendesóráknak a hatása valóban csak jóval később mutatkozott meg például a házasságban vagy az egyéb emberi kapcsolataimban.

Hogyan alakultak a pályaválasztási terveid a gimnáziumi évek alatt?

Mindig kedveltem a természettudományokat, szerettem a műszaki dolgokat, szerettem barkácsolni is, ezért már vi-

szonylag korán a mérnöki pálya vonzott. Ambrus atya matematika és fizika óráit általában igen élveztem. Szerettem a sajátos humorát és a feladatcentrikus hozzáállását, amivel az óráit tartotta. Azt hiszem, mindenféle – nemcsak műszaki – problémamegoldó készségem alakulásában nagy szerepet játszott az általa adott minta. A Műszaki Egyetemre, a Villamosmérnöki karra jelentkeztem, de végül oda nem vettek fel, ezért a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskolán szereztem mérnöki és műszaki tanári diplomát. Később, már Pannonhalmán dolgozva, szereztem meg az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen az informatika tanári diplomát.

Milyen volt öregdiákként vissza-visszajönni Pannonhalmára?

Ballagás és érettségi után szinte teljes volt a változás az életemben. Minden más lett, a napirend, a környezet, a kapcsolatok. Ez a váltás eleinte nehéz volt. Talán emiatt is, az első időkben gyakran – néhány havonta – jártam vissza. Persze ez már nem volt ugyanaz, nem voltak itt az osztálytársaim, nem volt napirend, nem volt tanulás, kicsit idegen volt már a hely, minden szeretet ellenére, amivel fogadtak.

Hogyan alakult az, hogy végül visszajöttél? Már akkor tudtad, hogy ez a munkahely hosszú időre szól, vagy később született meg ez az életdöntés?

Az öt éves érettségi találkozáson, miközben a Bakonyban kirándultunk, megszólított Ambrus atya – aki akkor a Gimnázium igazgatója volt –, hogy szeretné elindítani az informatika oktatást az iskolában, és kellene valaki, aki a számítógépeket is rendben tartja: vállalnám-e?

Ekkor már javában terveztük a jövőendő életünket leendő feleségemmel. Én szívesen jöttem Pannonhalmára, de ez közös döntés volt. Neki addig nem voltak kötődései ide, ezért nehezebb volt a döntés. Mivel Budapestet, ahol tanultunk, nem szerettük, máshová pedig mindenképpen idegenbe kellett volna mennünk, ezért Pannonhalma előnyösebb volt, itt nekem voltak gyökereim.

Az, hogy itt maradunk, folyamatosan alakult ki bennünk. Szerettünk a „tanári ház”-ban lakni, jó volt a közösség, amelyben éltünk. Ahogy nőttek a gyerekek, kezdtük kinőni a lakásunkat, úgy érlelődött meg a döntés, hogy házat építsünk itt Pannonhalmán.

Rendkívüli munkatársak

szabad kezet kapok a műszaki megoldások kialakításában. Persze ehhez folyamatosan képezni kell magamat. Ez a negyedik év, hogy már nem tanítok a gimnáziumban. Sajnos a munka mennyisége és a tanítással nehezen összeegyeztethető időbeosztása olyan feszültséget okozott nekem, hogy inkább abbahagytam a tanítást. Ahogy nőtt a rendszer, úgy lett egyre több a feladat is, ezért először ketten, majd jelenleg már négyen végezzük. Mi alkotjuk az Informatikai Osztályt. Új feladat számomra, hogy ennek a szervezeti egységnek a működését is irányítanom kell. Nekem sokszor ez a nehezebb feladat, ezt is külön meg kell tanulnom. Szerencsémre munkatársaimmal jól tudunk együtt dolgozni, jó a csapat.

Hamarosan fiad is qpaci gólya lesz. Szülőként hogyan látod most Pannonhalmát?

Mivel már több mint két évtizede folyamatosan részese vagyok az itteni folyamatoknak, a főapátság és

a gimnázium alakulásának, ezért nincs bennem nosztalgia. Más most, mint diákkoromban, de más a társadalmi és gazdasági környezet is. Ebben kell működni, innen jönnek a jelenlegi munkatársak és a diákok is. Ami nagyon más nekem, az a diákotthoni nevelői rendszer. Látom azt, hogy mekkora erőfeszítéseket tesznek a civil osztályfőnök és prefektus kollégák, hogy a családjuk mellett a másik harminc-egynéhány gyerekükről is gondoskodjanak. Más az is, hogy a bencések „kisebbségbe szorultak” a nevelőtestületben. Számomra a jelenlegi diákotthon sokkal nyíltabbnak, a külvilággal több szálon kapcsolódónak tűnik, mint régebben. Kívülről úgy tűnik, hogy diákjaink szeretnek itt lenni, jól érzik magukat. Sok lehetőséggel (tanulmányok, sport, zene, szakkörök stb.) megvannak kínálva, sokszor egészen magas szinten, és ezzel szép számmal élnek is.

Ha a kérdés nem csak az iskolára, hanem a főapátság egészére vonatkozik, úgy nagyon nagy a változás. Szervezeti szinten nagyot nőtt a főapátság, sok az új tevékenység, részleg, épület. Sokszor még keressük benne a helyünket. A munkatársak száma is megtöbbszöröződött. Ami időnként hiányzik, az a korábbi, kicsit családi légkör. Ez egy ekkora és folyamatosan változó szervezet szintjén már nem működik. Helyette kaptunk egy komplex, sokszínű szervezetet, amelyből egy működő rendszert kell kovácsolnunk minden szépségével és nehézségével együtt. Ez most a feladatunk, ehhez szeretném hozzátenni a magam részét.

Munkaköröd neve rövid: rendszergazda. A tevékenységed köre azonban – szakértelemmel nem rendelkező kollégádként legalább is így látom – parttalan. Egyrészt Pannonhalmára annyi féle részlegének szerteágazó informatikai igényei tartoznak feladataid közé, másrészt ez is egy olyan tudomány, amely napról napra változik. Hogyan lehet megfelelni ennek a kihívásnak?

Amikor huszonhárom évvel ezelőtt idekerültem, kb. 20–30 számítógép és 4–5 nyomtató volt Pannonhalmán, ennek kétharmada az iskolában, a fizikumiban. Az utóbbiak voltak csak helyi hálózatra kötve egy szervergéppel. Az internet szót még nem ismertük.

Jelenleg körülbelül 800 internetre kötött informatikai eszközt (számítógépet, hálózati eszközt, nyomtatót, vagyonvédelmi berendezést stb.) kezelünk, 70 körüli kisebb-nagyobb – részben virtuális – szervert üzemeltetünk, és kb. 600 felhasználót szolgálunk ki.

Lehet, hogy ezek a számok magasnak tűnnek, de az informatikai rendszer együtt fejlődött a főapátság egyre komplexebb szervezeti struktúrájával, és egyre szélesebb tevékenységi körével. Jelenleg a legnagyobb problémánk az, hogy egy ekkora rendszer üzemeltetése egészen más műszaki megoldásokat és folyamatszerkesztést igényel, mint korábban. Viszont a rendszer szervesen fejlődött, folyamatosan működik, ezért menet közben kell átalakítani, ami nem egyszerű feladat.

Ennek úgy tudtam és tudok megfelelni, hogy folyamatosan éreztem, hogy bíznak bennem, bíznak a szaktudásomban, és

Életünk

Muzsnay Ákos kiállítása a gimnáziumi galériában

Muzsnay Ákos festőművész kiállításának megnyitója február 2-án, csütörtökön 17.00-kor kezdődött a tetőtéri galériában. Diákjaink, Somogyi István és Hertelendy Barnabás két zeneszámot, trombitaszólót adtak elő Kertes Anna tanárnő kíséretében. A két zeneszám között egy Kányádi Sándor-verset hallhatott a közönség.

A hatalmas képek azonnal lenyűgözték a tetőtérbe belépőt. Ilyen méretű festményeket nem láthattunk még a tetőtérben, és ez volt szinte az utolsó lehetőség a kiállításra, mert a jövő tanévre már elköltözik a diákotthoni galéria az új díszteremmel szemben levő emeleti részbe.

Muzsnay Ákos grafikusként indult, festészet mellett foglalkozott kisplasztikával és érmeikkel is. Ihletőjének, Kondor Bélának tiszteletére készített három fafaragását is elhozta, és egy korpuszt is láthattunk tőle.

Tatán a hegyen lakik, közelében pedig Jász Attila költő és szerkesztő, aki az idős mesterrel szinte családi kapcsolatban van. Neki köszönhetjük, hogy rávette a pannonthalmi kiállításra.

Komálovics Zoltán tanár úrnak pedig a kiállítást elindító levelezést Jász Attilával, akit felkértünk a megnyitóra. Az egyik zeneszám után odasúgta nekem, hogy indián nevét mondjam be: „Csendes Tó”. Szerencsére tudtam, hogy mindketten a Cseh Tamás által indított indiános lelkiség tagjai. Csendes Tó így kezdte a megnyitót:

„Hat nappal Pészach előtt Jézus meglátogatta barátait. Mária és Márta közölték vele, hogy a testvérük nagyon beteg, haldoklik. Két nappal később, mire Jézus odaér, Lázár már meghalt. Jézus Lázár nővéreivel és tanítványaival odament a barlangsirhoz és szavaival feltámasztotta a már szagló halottat. A halott Lázár felkelt, és lebegő, foszladozó gyolcsaiban elhagyta a történetet. Soha többet nem hallunk róla. Miközben az Újszövetség egyik kiemelt helyévé válik története, ugyanis ekkor dönt úgy a Zsidó Nagytanács, a Szanhedrin, hogy megöleti Jézust.

Muzsnay Ákos figurái szintén foszladozó gyolcsba csavarva lebegnek a képein (évtizedek óta), egy-egy sűrített pillanatot megjelenítve. Arcuk nincs, mert az nem lényeges, hiszen csupán

az ego tükre. Ellenben a gyolcsba csavart figurák egymáshoz való viszonya annál inkább fontosnak tűnik. Muzsnay Ákos, indián nevén Fehér Sólýom indirekt módon, a képeivel tanít, gyógyít, belső történéseket, történeteket sugall. Nekem mostanában azt, hogy éppúgy halott emberek vagyunk, mint Lázár, míg meg nem érint valami. A Fény, Isten vagy az energia, nem tudom. A lényeg az érintés, amittől feltámad a halott. Nem szavakkal teszi, ahogy Jézus tette, hanem vöröskrétával, grafikai eszközökkel, vagy akár aranyporral megjelenített látomásaival.”

A háttérben sokszor olasz reneszánsz építészeti formák tűnnek fel mint a vágyott harmónia jelképei. A képek alján tüskés fekete foltok jelzik a rosszat, amelytől szabadulni akar az arctalan, gyolcsba burkolózó alak. A kéztartásokon több festményen felismerhető az ikonszerű ujjtartás: három és kettő ujj válik szét, ez a Szentháromság, illetve Krisztus istenségének és emberségének szimbóluma. A kisebb méretű képeken az épülő templomok vonalait beragyogta a fény, de valami titkos sötétség is érinti őket. Mi vagyunk az épülő templomok, rajtunk is múlik, hogy milyen né lesz belső-külső otthonunk.

Életünk

Három koncert

Az elmúlt félévben három diákkoncertnek adott otthont a gimnázium Díszterme. Az első alkalom Szálkai Ádám (12.a) Búcsúkoncertje volt február 12-én. Ádám zenei sokszínűsége több hangszeren való játékában, valamint szóló-énekében is megmutatkozott. Nem csupán ő és zongorakísérője (Kertes Anna tanárnő), hanem barátai, zenésztársai is emelték a hangverseny színvonalát. A koncerten többféle zenei stílus művei is megszólaltak a barokktól napjaink zenéjéig, a klasszikus zenétől a musical-en, filmzenén keresztül a „Most múlik pontosan” kezdetű sláger feldolgozásáig. Ádám – Wágner Adrienn tanárnő irányításával – magánéneklésre fordított ideje nem volt hiábavaló, hiszen felvételt nyert a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola magán-ének szakára.

A gimnáziumban újra virágzását éli a vonós szak. Nem csupán sokan tanulnak hegedülni, brácsázni, csellózni, de minőségi vonósjátékot hallhattunk a március 10-én tartott vonós tanszaki hangversenyen VONÓ – SOK címmel. Kornfeld Zoltánné Judit tanárnő és Kornfeld Zoltán tanár úr diákjai szólóban és kamarazenében is megállták a helyüket. Iskolánkban vonósnégyes is alakult (Bagó Márton 11.b, Lits Levente 9.b, Szálkai Ádám 12.a, Lits László 9.b), akik egy izgalmasan hangzó Tangóval örvendeztették meg a közönséget.

Tizenkettedik alkalommal szólt a zene a gimnáziumban az „Egy jó koncert” keretében Kertes Anna tanárnő szervezésében, mely alkalmon hagyományosan nemcsak az iskola jelenlegi, hanem egykori legügyesebb diákjai is színpadra léptek. A hangversenyen hallhattuk a gimnázium Mákos Lecsó Együttesét citerákkal, ütőgardonnal, valamint népi énekkel. Volt több trombitadarab, megszólalt Weiner Leó Peregi verbunkja klarinéton és zongorán. Hallhattunk szóló zongoradarabokat, közben a Regruta Kisegyüttes katonadalokat énekelt az idei népdaléneklési verseny anyagából. Pamper Zsolt (12.b) klasszikus gitárművet szólaltatott meg, Bötz János (Ph'15B) és Surányi András (Ph'15B) pedig ének, gitár és cajón összeállításban zenéltek. A színvonalas műsort ismét a gimnázium vonósnégyesének Tangója zárta.

Kiss Zsolt énektanár

Pannonhalma's Got Talent

Néha jól esik megmutatni, mit tudunk, amit más nem, vagy mit tudunk jobban náluk. Ez persze nagyon szerénytelen dolog, becsvágy fűti az embert ilyenkor, meg hiúság. Másfelől néha jól esik meglátni, mit tud a másik, vagy mit tud nálunk jobban. Ebben viszont öröm van, a közös játék öröme. Ezt adta a DÖK által szervezett tehetségkutató Pannonhalmán, egy kora tavaszi vasárnapon.

Persze ki-ki abból főz, amije van. Ha négy kereked nincs, elgurigázod magad eggyel, ha hangszered nincs, elpaskolgotod a combodat, ha pókerbajnok nem lehetsz, jobb híján trükkökre használod a kártyát. Olyan ez kicsit, mint a mesebeli kőleves, mert a keréken, a pakli kártyán túl jó pár dolog benne van, és ami lesz belőle, egész fogyasztható.

Vagyis akkor egész profi. Nem, inkább amatőr – melyik is a pozitív jelző...

Életünk

Helyenként voltak rögtönzések a színpadon, meg a szervezésben is, de ez semmiség, ami lényeges, hogy működött, nagy tisztelet a DÖK-nek emiatt, bízom benne, hogy hagyományt teremtettek.

Zsúriként is rögtönztünk, mik legyenek a szempontok, oltsuk a fellépőket, vagy legyünk kedvesek, mindenki mondjon-e véleményt, kérdezzük-e őket a fellépés előtt, vagy sem, hogyan hasonlítsunk össze különböző műfajokat, és így tovább. Olykor pedig alázatot tanultam, hogy is szólhatnék hozzá egy zongoradarabhoz, trombitaszólóhoz, klasszikus énekszámhoz. Leragadtam ott, hogy ha egy zongoradarab négykezes, vajon miért nem használják az előadók a négy lábukat is? A pedálokból amúgy is igazságtalanul kevés van a billentyűkhöz képest.

És mit mondjunk a fellépőknek? Emeljük ki a hibákat, hogy miért nem tanulod meg a szöveget? Hogy hogyan néz ki, ha egy utcazenész a tapimobilról puskázik előadás közben? Jobbak voltak a produkciók annál, hogy ez számítson. Ha később bárki profivá válna, úgymint szembeülni majd kritikákkal. Inkább dicsérjük a lelkesedést, meg a bátorságot.

De leginkább a büszkeséget. Mert minden fellépés dac volt, dacoltunk a hiábavalósággal. Minden fellépés önmagáért való öröm volt. (jó, jó, fontos nyereség volt persze a továbbalvás is).

Hogy ki nyert: azt nem írom le, aki ott volt, tudja úgymint. Egy biztos, jól szórakoztunk.

És nyilván igaz, hogy bármi lehet még bárkiből. Most, hogy gépelgetek, megnéztem: Vejtey Zsombor: 1590 találat a guglin, a videó pedig 81615 megtekintésnél tart – emlékszünk?

Szóval jöhet akár a Scala vagy a Wembley, és ezrével a rajongók.

Szalay Dénes – tanár, hálás zsúrtag

A kommunizmus áldozatainak emléknapja

Közös Halmaz

Egy fiatalok baráti társaságából alakult közösséget hívtunk el idei történelmi, megemlékező napjainkra. Ez a korosztályát, kompetenciáit és világnézetét tekintve heterogén csapat a Közös Halmaz Alapítvány.

Arra jöttek rá, hogy mindig ugyanott feneklenek meg a beszélgetések egymás között: négy jellemző gócpontban. Trianon, a holokauszt, 1956 és a rendszerváltás. Kinek-kinek „fontosabb” egyik vagy másik. Ők is ilyenek, emiatt kezdték magukkal a párbeszédet. Mottójuk: „Nem kell meggyőzni egymást. Megérteni igen.”

Fontos felismerésük, hogy mindannyian szabadulni szeretnének attól a gyűlölködéstől, amely a történelmi traumáinkról szóló közbeszédet uralja. Vallják, hogy tartós eredmény eléréséhez a középiskolás generáció megszólítása szükséges: ők azok, akik kellőképp kíváncsiak és gyanakvók ahhoz, hogy merjék megkérdőjelezni a leegyszerűsített fél igazságokat, a kirekesztő reflexiókat.

Különleges ajtókat használnak oktatási segédanyagként. Ezen nem belépni lehet, hanem csak kinyitni kell őket. Provo-

katív és elgondolkodtató tablók kerülnek egymás szomszédságába. Ott látjuk a tömeget 1956. október 23-án a Bem téren, illetve 1957. május 1-jén a Hősök terén.

Az ajtók beszélgetések alapjául szolgálnak. Egymás véleményének meghallgatására, kulturált vita kibontakoztatására indítanak. A foglalkozások alkalmasak arra, hogy a korábban tabuként kezelt történelmi traumákról könnyedén, az eltérő családi megélésekre mégis érzékenyen alakuljon ki párbeszéd a diákok között.

Nem történelmi tényanyag feldolgozása, történelemtanítás a cél, bizonyos történelmi ismeretekre mégis szükség van ahhoz, hogy a 20. századi magyar történelem kapcsán beszélgetés indulhasson el. Emiatt a 10–12. évfolyam diákjaihoz jöttek.

Ha elérték, hogy a diákok kérdéseket tegyenek fel maguknak, egymásnak, otthon a családtagjaiknak a történelmi emlékezettel, az arról szóló közbeszédrel kapcsolatban, már megértte. Vagy ha be tudják fejezni felelősen a foglalkozások jégtörő mondatait: „Azért jobb a 21. század, mint a 20. század, mert...” vagy „Azért szeretek Magyarországon élni, mert...”

Barcza István igazgatóhelyettes

Életünk

Gyermekkor – kommunista diktatúrákban

Este Dragomán György volt a vendégünk. Máskor történészeket kértünk fel előadónak, most író-olvasó találkozót szerveztünk. Hogy miért? A tényeket a történelemórán jól megtanulják a fiúk. Az Emléknaphoz többől kellene szólnia. Személyes tapasztalatról, az előttünk járókéról és a sajátunkról. Ezért gondoltuk, hogy olyan embert hívunk, aki tud emlékezni és mesélni. Egy író, akinek vannak élményei a kommunizmusról. Aki a mostani kamaszok számára elképzelhető és hiteles képet rajzol egy – számukra talán már hihetetlen – világról. Dragomán nagyon élvezetesen ad elő, sok diákunk olvassa könyveit. Két kommunista diktatúrában nőtt fel, Ceaușescu Romániájában és Kádár Magyarországon járt iskolába. Ezért hívtuk őt.

A Díszterem megtelik, pedig kedd van, hét eleje, és a szerda nehéz nap. Dragomán felolvas egy novellát az Oroszlánkőrusból. Apa-fiú történet, nevelés, tanulás, kényszer és alkalmazkodás. A szövegben nincs utalás helyre és időre, a felolvasás végére mégis megérkezünk az este témájához. Amikor a hihetetlen sebességgel vágató mondatoknak hirtelen vége lesz, csend marad a teremben, amit nem könnyű megtörni. Rövid pódiumbeszélgetés után aztán záporoznak a kérdések: Milyen diktatúrában gyerekek lenni? Tudta-e akkor, hogy diktatúrában él? Miben mások a diktatúra hétköznapijai, mint egy szabad országé? Hittek a kommunizmusban a benne élők? Komolyan vették? Mitől működött? Milyen volt

Ceaușescu alatt Erdélyben magyarnak lenni? Ők végül miért jöttek el Marosvásárhelyről? Hogyan fogadták őket Magyarországon? Amíg a kommunizmusban éltek, gondolták-e, hogy egyszer vége lesz? Miben különbözött a romániai és a magyarországi diktatúra? Hol a határ egy határozottan vezetett demokrácia és egy puha diktatúra között? Mit gondol a hatalomról?

Tanárként ez a legjobb a pannonthalmi előadásokban: a diákjaink elfogulatlan, okos kérdéseit hallgatni. Persze csak attól kérdeznek, aki jól válaszol. Konkrétan, őszintén és elgondolkodtatóan. Ezen az estén sokat kérdeztek.

Csertán Károly igazgatóhelyettes

A Pannonthalmi Szemle legújabb száma

Pannonthalmi Szemle: közös ház (17/1. szám)

A Pannonthalmi Szemle a Pannonthalmi Főapátság évnegyedes folyóirata. A tematikus számok a filozófia, a teológia, a művészetelmélet és -történet, a pszichológia, a zene és a pedagógia párbeszédét szolgálják. A szerkesztők a témák megválasztásában azokra a kérdésekre figyelnek, amelyek olvasóinkat, a minket körülvevő világot foglalkoztatják. A Pannonthalmi Szemlét szerzetesek és világiak együtt szerkesztik.

A legújabb számban, közös ház alcímmel szó esik Izrael otthonkereséséről a hellenisztikus korban (Zsengellér József), az egyház mai feszítő kihívásairól (Liviu Iltianu), Ferenc pápa Áldott Légy (Laudato Si') kezdetű enciklikájáról (Béres Tamás), a cigánymisszióról (Dani Eszter), John Wesley-ről (Rowan Williams), az imádság közös tereiről (Hartmann Gergely), a sivatagi szerzetességről (Nacsinak Gergely), az eredendő felejtésről (Hidas Zoltán), egy Kertész Imre-témáról (Németh Tamás) és Pilinszky János és Ország Lili labirintusairól (Zemlényi-Kovács Barnabás).

A lap kapható a Benedictinus Apátsági Termékek Boltjában (Budapest, V. ker., Károlyi u. 19.), megrendelhető: 9090 Pannonthalma, Vár 1. E-mail: szemle@osb.hu. Az aktuális lapszám bemutatója 2017. április 21-én 18 órakor lesz a Benedictinus boltban.

Közös ház

Róma és cseresznye

Közös házunkat egy 11 300 négyzetméternyi egybefüggő tetőfelület óvja. Fölénk borul és mi jól megférünk alatta egymás mellett. Ez a közös tető köti össze a bazilikát és a könyvtárat, a dísztermet és a gimnáziumot, a monostort és a sportcsarnokot, a szociális otthont és a kerengőt. Ez a közös tető lélekben és szívben ezeket köt össze. Túl a hegyen. És összeköt harminc szerzetest, háromszázharminc diákot, harminc idős, beteg embert, kétszáz dolgozót. Itt a hegyen.

Egy koranyári napon – itt a hegyen – egy június eleji csütörtökön a prefektusi konferencián megállapodtunk abban, hogy most aztán egyértelműen kereteket szabunk azoknak a diákjainknak, akik a Hospodár-kertben (ott, ahol most a Tornacsarnok épülete áll) felmásznak a fákra és megeszik a cseresznyénket. El is mentem az osztályomhoz, és mondtam nekik, hogy fiúk, nincs több cseresznye. Mire ők: de hát az is a Főapátságé, nem?

Akkor értettem meg először, hogy ez a ház a közös ház, és még a kert is közös otthon. Talán valahonnan innen is források az idei főapátsági évad vezérgondolata: közös ház. Mert ha itt élünk, otthonra találunk egymás mellett.

Persze ez az otthonosság bizony gyakran arra veszi az itt lakókat, hogy az otthonlét kritikájával nézzenek az épületekre, a működésmódokra, a külsőre és a belső folyamatokra is. Kicsit úgy, mint az 500 évvel ezelőtt az egyházra kritikával tekintő Luther Márton. Otthon akart lenni a közös házban, Isten házában. És az egyház 500 év elteltével is közös házunk maradt, még akkor is, ha esetenként egyik szobájából átkiabáltunk

a másikba, vagy éppen közös asztalhoz ültünk benne, még akkor is, ha voltak olyan lakótársaink, akik azt állították, hogy még nincs itt a közös asztal ideje.

A Főapátság a közös ház gondolat jegyében közel hetven programot szervez az idén is: a kiállítástól a koncertekig; a zenei fesztiváltól az orgonahangverseny-sorozatig; csend kurzustól a papi és ifjúsági fitnesz lelkigyakorlatig; a szerzetesek futásától a vezetői konferenciáig. Mindezekben azt keressük, hogyan tudunk párbeszédben, testvérként otthon lenni a nagy közös házban.

Egy másik történet: Rómában járok tizedikes fiúkkal 2013-ban. Egy esős napon az Aventinusról elzarándoklunk a Szent Péter-bazilikába, minden templomok templomába. Belépünk, ámulunk, mire az egyik fiú odalép hozzám és ezt mondja: a mienk otthon sokkal szebb, nem? A pannonthalmi bazilikára gondolt. Így mondta: a mienk, otthon.

Azt kívánom, hogy ebben az évben egyre többen így tekintsenek az egyházra, és benne Pannonhalmára: a mienk, otthon.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Egy közös ház – dokumentarista fotótárlat

Hagyományosan a Szent Benedek-nap a turista-szezon és a kulturális évad spirituális és ünnepi nyitánya. A nyugati szerzetesség alapító atyjának idei ünnepén két – ingyenes – kiállítást is megnyitottunk. Az ezeréves monostor legújabb tárlatai 2017-ben is a Főapátság elképzelése és mecenatúrája révén valósultak meg a közös terekben. A Főapátság változatos helyszínei évszázadok és életformák, hitek és hivatások közös terei, közös házai. Most a főapátsági falak között vendégeskedik még hét olyan tér, amelyek, ha pillanatnyi lenyomataikban is, de ideiglenesen a közös házunk részei. Az egyik ilyen választott tér a Református Egyház fenntartásában működő

drogrehabilitációs központ. Ez a választás sem véletlen, hiszen a reformáció kezdetének 500. évfordulóját ünnepeljük ebben az évben. Pannonhalma számára fontos mozzanat a főkönyvtár dísztermében egy éven át nyitva tartó *Ecclesia semper reformanda... communio Ecclesiarum... ut unum sint...* című tárlat, amely a reformáció félélévezredes évfordulóján mutat be egy tematikus válogatást a főkönyvtár gyűjteményéből. A Főkönyvtár munkatársai által berendezett kamarakiállítás tíz tárlójában a reformáció szellemi atyjainak, legjelentősebb képviselőinek könyvtárunkban őrzött műveit az idelátogatók jövő év március 21-ig tekinthetik meg.

Közös ház

A másik kiemelkedően fontos mozzanat az Egy közös ház címet viselő tárlat, amely egymástól nagyon különböző, tágra értelmezett közös házakat mutat be. Vajon van-e közös pont egy vidéki városháza alagsorában működő súlyemelő klub, a háromezer embernek otthont adó óbudai „faluház”, egy alföldi motorvonat, egy faluszéli református drogterápiás otthon, egy kisvárosi romkocsmá és egy négygenerációs kertvárosi családi ház vagy éppen a dunai horgászokat tömörítő Facebook-csoport között? Pannonhalma legújabb tárlata erre próbál meg válaszokat keresni. Hét ház, hét képes történet egy különleges fotókiállításon; Ajpek Orsi, Kummer János és Ujvári Sándor fotográfusok fényképein.

A fotósorozatok egy sajátos és hiteles Magyarország lenyomatát jelenítenek meg a bemutatott közösségeken keresztül. Hiteleset, mert hetekbe telt, mire egy-egy közösség megnyílt és megmutatta őszinte pillanatait. A kiállítás szakmai vezetését Virágvolgyi István kurátor irányította, aki a következő gondolatokat fogalmazta meg köszöntőjében:

„Amikor új lakásba költözünk, ösztönösen kíváncsiak vagyunk az előző tulajdonosokra, mégsem az az első gondolatunk, hogy összekapcsolódott velük a sorsunk. Pedig távolabbra tekintve, a világ legrégebb óta álló építményének tartott, majd hétezer éve épült franciaországi sírokra, vagy például az idén ötszáz éves reformáció origójának számító wittenbergi vártemplomra gondolva mégis érezzük, hogy a négy fal között van valami megfoghatatlan plusz, amit legtöbbször a hely szellemeként emle-

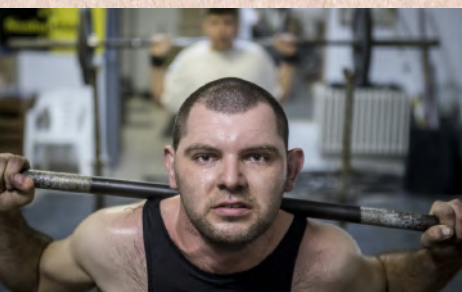
getünk, és ami összeköti az ott megfordult embereket. Pannonhalma ezeréves apátságával alkalommal, szövegkörnyezettel, térrel és hellyel kínál, hogy kicsit távolabbról ránézzünk közös házaink ismerősnek tűnő, de a mindennapokban kevés figyelmet kapó rezdüléseire.”

A kiállítást Winkler Nóra művészeti újságíró nyitotta meg elemezve a kiállítás fotóit:

„Rengeteg apró megfigyelés és döntés van e képekben. A valóságot látjuk, közelről és őszintén, de jól szerkesztett, jól komponált kivágásokban. Ha minden jó, egy néző nem időz ezekkel a részletekkel, csak azt érzékeli, működik az elé tárt világ, átláthatóvá, érdekesé válik, de ebben a készítőik felől sok munka van. Olyan finom, érzékeny, akár alázatos jelenlét, amivel meg se zavarják a helyzeteket, hogy azok mehessenek a maguk módján, mégis közel képesek menni hozzájuk.

Ilyen finom intimitás van a gyereket fürdető pár együttlétében, a híres Csontváry festmény reprodukciója előtt az ágyban ülő néni alakjában, a fodrászat hajcsavaróinak sokat látott női világában és az ezdőterem kopott eszközei előtti három generáció férfivilágában. Minden képen az látszik, az élet él és élni akar, és mérettől, helyszíntől függetlenül résmentesen tölti ki, népesíti és lakja be az összes felkínált teret. Főz benne, hajat vág benne, beszélget, ünnepel, játszik, segít, italt kínál, beágyaz. Ez semmi más, csak az élet, de hát annál mi is lenne nagyobb?”

Ma már elképzelhetetlen, hogy közös házaink sorából kimaradjon a virtuális tér. Kézenfekvő volt, hogy a jelenleg leg-

KÖZÖSHÁZ

Pannonhalma 2017

nagyobb ilyen magyarországi „ház”, a Facebook is adott egy témát. A hetedik „ház” egy olyan csoportot mutat be, amelyik egy valódi földrajzi helyhez is köthető ugyan, de a virtuális tér nélkül mégsem jöhetett volna létre, ez pedig a dunai horgászok Facebook-csoportja, akik a Komárom–Dunaújváros, Esztergom–Paks, vagy Budapest–Baja közötti távolságok miatt aligha beszélgethethének egymással másként. Minthogy ennek a „háznak” a lakói nem – vagy csak kisebb csoportokban – találkoznak egymással, így a közös felületen a tagok által közzétett képekből válogatva mutatja be a csoportot a tárlat.

A tárlaton bemutatott terek mindenütt az otthonosság felszabadultságát, az élet eleveenségét közvetítik. Egy olyan világban, amelyet viszont sokszor nyomasztónak, fenyegetőnek és sarkaiból kifordultnak tapasztalunk meg.

A kiállításkataógus nyitószövegében erről ír Asztrik főapát úr:

„Mit lehet tenni az idegen országban? Fenntartani a különbözőséget, foggal-körömmel kapaszkodni azért, ami önmagammá – egyszersmind mássá tesz? A fogság megrázkódtatásában Jeremiás próféta más, meglepő választ ad: „Építsetek házakat és lakjatok bennük; telepítsetek kerteket és egyétek gyümölcsét. [...] Munkálkodjatok annak a városnak jólétén, amelybe vittelek benneteket; imádkozzatok érte az Úrhoz, hiszen jóléte a ti jóléteitek is.” (Jer 29,5.7) Mindazzal kapcsolatban, amit fenyegetőnek, ijesztőnek és aggasztónak él meg az ember, Isten mégis egyféle reakciót vár el: „Építsetek házakat”. Az idegenségben és az otthontalanságban Isten népének otthonai lehetnek azok a helyek, amelyek átalakítják

a várost. Azok a helyek, amelyekben lemondanak a gyanakvásról, amelyekben feladják a félelmet, amelyekben hiszik, hogy ember ember mellett otthonra találhat.

Ma sincs ez másként. Egy családi ház, egy edzőterem, egy városháza, a konkrét folyó és a virtuális tér, egy társasház, de még egy motorvonat is az idegenségbe oltott otthon lehet. Közös ház – nem a jól megépítettsége miatt, hanem azért, mert a benne összetalálkozó emberek egyfajta irracionális bizalommal néznek egymásra. Ez Isten irracionálitása, amely a képek tanúsága szerint már elkezdte átalakítani a világot.”

Programajánló a Közös ház évadból

2017. június 2. – 2017. október 1. Hajlék... elektrográfiai kiállítás a Pannonhalmi Apátsági Múzeum- és Galériában

Akit foglalkoztat a számítógép művészi alkalmazásának lehetősége, azt érdekelni fogja a Magyar Elektrográfiai Társaság alkotóinak újító szemléletű bemutatkozó tárlata a legújabb képpalkotási, számítógépes nyomtatási módszerekkel, digitális technikákkal, újszerű fotóalkalmazással, videókkal, képekkel, tárgyakkal. A kiállítás a képzőművészet hagyományos ágainak XXI. századi újra értelmezését is jelzi, s annak kísérletező arculatot ad, miközben stílusok és felfogások sokasága hat a nézőre.

2017. június 24. – július 18. – augusztus 8. Nyáresti Orgonahangverseny-sorozat a Bazilikában

A főapátság új, három részes hangversenysorozatában a reformáció ötszázadik évére is emlékezve az egyházzene nagy mesztérének, Johann Sebastian Bachnak művei szólalnak meg a bazilika orgonáján. Olyan kiemelkedő hazai orgonaművészek tolmácsolják Bach műveit, akik a református és katolikus egyház egy-egy egyházi központjában is zenei szolgálatot látnak el karnagyként vagy orgonistaként. Fellépő művészeink: Pálúr János, Kiss Zsolt és Kovács Péter.

2017. augusztus 25-27. Arcus Temporum Művészeti Fesztivál

A Pannonhalmi Főapátság megrendezésében 2004-ben életre hívott Arcus Temporum Művészeti Fesztivál 2016-ban a zene mellett a spirituális programokkal kiegészülve újult meg. 2017-ben a reformáció évfordulójáról megemlékezve az év mottója a „Közös ház”, mely Pannonhalmán egy tető alá hozza az istenkeresést, a kultúrát, a művészetet, emberszolgálatot, elcsendesedést és játékot. Az idei évben a művészeti fesztivál keretei között talál egymásra a közös házban az irodalom, a zene, a képzőművészet és a spiritualitás – Krasznahorkai László, Henryk Górecki, Vidovszky László, Thomas Tallis és Olivier Messiaen művészetén keresztül.

Vendégünk lesz terveink szerint Krasznahorkay László, Snétberger Ferenc, Rost Andrea, Perényi Miklós és a Szent Efrém Énekegyüttes. A zenei igazgató Keller András és Rácz Zoltán idén is különleges zenei élményeket ígér.

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Ora

Torinói Maximos első homíliája a Szent Keresztről

Egy mítosz elmeséli, hogy Odüsszeusz, aki a tengeren tíz évig bolyongva és hánykolódva nem találta a hazafelé vezető utat, hajóútja során egyszer egy olyan helyre vetődött, ahol a szirének kegyetlen énekének édes dallama zengett, s az arra hajózókat cirógató zenéjével annyira elkápráztatta, hogy nem elégedtek meg a gyönyör látványával, hanem egyenesen üdvük hajótörésébe siettek. Olyan élvezetes volt ugyanis az az ének, hogy aki csak meghallotta dallamát, mintegy a csábítástól eszt vesztve többé nem a kitűzött kikötő felé tartott, hanem végzetébe rohant, amelyet pedig korábban el akart kerülni. Amikor tehát Odüsszeuszt a hajótörés fenyegette, el akarta kerülni ezt az édes vészt, s ezért – úgy mesélik – társai fülét viasszal tömte be, magát pedig a hajó árbocához kötözte, hogy ily módon azok elkerüljék a dallam veszedel-

mes csábítását, és maga is kimeneküljön a hajóra leselkedő veszélyből. Ha tehát Odüsszeusszal kapcsolatban arról számol be a történet, hogy a fához való kikötözés mentette meg a veszélytől, mennyivel inkább kell azt hirdetnünk, ami a valóságban meg is történt, tudniillik, hogy ma az egész emberi nemet kimentette a kereszt fája a halál veszedelméből. Mivel az Úr Krisztust kikötötték a fára, mi mintegy bedugaszolt füllel átkelhetünk a világ csábító veszedelmei, mert már sem a világ veszedelmes dolgainak a hallása nem tartóztat minket, sem a jobb élet útján nem térülünk el a gyönyör sziklazátonyai felé. A kereszt fája nemcsak a hozzá kötözött embert juttatja el otthonába, hanem a körülötte lévő társakat is megoltalmazza erős árnyékával. Azt pedig, hogy a kereszt teszi lehetővé, hogy sok bolyongásunk után otthonunkba hazatérjünk, maga

az Úr nyilvánítja ki, amidőn a keresztre feszített latorhoz így szól: „Még ma velem leszel a paradicsomban” (Lk 23,43). Ez a sokat tévelygő és hajótörést szenvedett gonosztevő nem térhetett volna vissza másként a paradicsomba, amelyből az első ember elindult, csak a fához kötözve, ugyanis egyfajta faárbócnak tekinthető az egyházban a kereszt, amely egyedül képes épségben megmaradni e világ hízlgő és veszedelmes zátonyai között. Annak tehát, aki e hajóban hozzákötözte magát a kereszt fájához, vagy bedugaszolta fülét a Szentírás igéivel, nem kell félnie a bujaság édes viharaitól. A szirének mámorító alakja az a csábító élvezetvágy, amely ártó hízlgésével megtöri a hatalmába került lélek állhatatosságát. Az Úr Krisztus tehát azért függött a kereszten, hogy az egész emberi nemet megszabadítsa e világ hajótöréséből.

Dejcsics Konrád OSB fordítása

A gimnáziumi keresztek megáldása

Mindenható Atyánk, szentséges Urunk, Istenünk!

Te úgy rendelted, hogy Fiad a kereszt fáján váltsa meg a világot,

így a szenvedés és a botrány jelképe néped számára

a feltámadás és a győzelem jele lett.

Kérünk, áldd + meg ezeket a kereszteket.

Add, hogy akik rájuk tekintenek,

Fiad győzelmére emlékezzenek, amellyel megtörte a halál hatalmát.

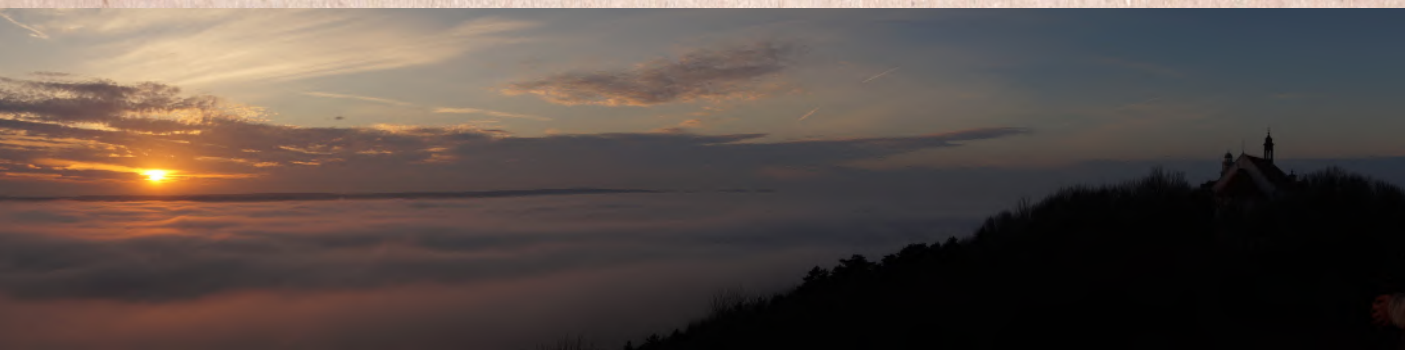
Távozzon otthonaikból a reménytelenség, a meghasonlottság és a félelem.

Legyen a kereszt közösségeink vigasza, néped oltalma és reménye.

Ezt kérjük tőled Krisztus, a mi Urunk által.

Közösség:

Ámen.

Életünk

Farsang 2017

„Kezdetben volt a Pénz, és a Pénz Ginn-DP-nél volt és Ginn-DP volt a Pénz, és a Pénz volt kezdetben Ginn-DP-nél... Teremtésének koronájaként megalkotta Bobot, a Zöldhasút, és rábízta a lámpását.” S aztán sok nemzedékkel később „Il. Zöldhasú Bob Pannonthalmára érkezett! Saját alapítású cége a Mën in Ca\$h... A Cég fő vállalkozása, hogy megmentse az állami támogatás alól kivont, szegénységbe taszított bencés gimnáziumot, ahol csak 2 menüre, és csak egy 600 milliós tornacsarnokra futja. Ja, és mellesleg a hegy gyomrában van az örök gazdagság forrása...”

No de mindeközben...

„Egyszer volt, hol nem volt
Túl a hanyatló nyugat óperencián
Túl az acélhegy vöröslő csillagán:
Bokros Marx megírta A Tőkét,
Korunk legtökéletesebb könyvét.
E mű szereplőiről hallhattál már sokat,
Azaz hallhattál volna, ha nem nyúlja le a nyugat.
Bár fegyverkezés terén utol nem érhetnek,
a könyvünket ellopták, hála a kémeknek.
A jenkiket bár elérte a hanyatlás szele,
Walt Disney mégis híresebb lett vele.
Pártunk büszkén kiáll az igazság mellett,
a munkásnak koronát, a burzsoának vermet, s
Kommunista meséket minden jó embernek!
E kettős célból alakult a pártunk
(Aki ezt nem hiszi, annak utánajárunk.)
A forradalom itt van, lehet benne bízni:
„Reszkessen a nyugat és vesszen a Disney”

Men in Cash kontra
Minimarx Mesegyár...
Kapitalisták kontra
Kommunisták... s ekkor
harmadik erőként meg-
jelenik a színen a Fiatal
Anarchisták Szövetsége,
magukkal vonszolván a
„felakasztott királyt” (aki
aztán valahogy mégis
feltámad a péntek esti
össztűzön). Mondják:
átpolitizált a világunk...
Ezek után ki is tagadhat-
ná? Egymásnak feszül-
nek az eszmék, ideoló-
giák. Vagy mégsem?
Színes a forgatag: szmo-
kingban, cylinderben,
csokornyakkendőben,
elegánsan a Men in
Cash, színes, felforgató
maskarákban az Anarchisták, s vonul a Minimarx Mesegyár
is, soraiban vezérükkel, Micky Maoval, Piroskával és a Farkas-
sal, a Kis Vakonddal, Eperkével, Rapunzellel, az édes-pöttyös
dalmatával (egy a százegyből), a Törppel és Törpével, s Csil-
lagszemű Juhásszal, elvarázsol és zavarba ejt ez a képzavar...
Eredeti programokra invitálnak a pártok: Epikus Szópárbaj cí-
men rap verseny a Men in Cash szervezésében (Henrik atya
felülmúlhatatlan), dadaista felolvasóest és „Tanárokkal történ-
nek dolgok és lesz limonádé” program az Anarchisták veze-

tésével, magától értetődően népszerű „konceptiós per tanárokkal” címen futó performance a Minimarx Mesegyárnak köszönhetően.

S aztán szombat délután a választás: az utolsó szó jogán felszólalnak a pártok szószólói, izgalmas ígéretek, nyílt verseny. No és a Minimarx Mesegvár fergeteges mesemontázs orosz nyelven éneklő Disney-mesefigurákkal: Morgó a „Hófehérke és hét törpe”-meséből iszonyatos szájmosást kap a „Kommunizmus a gyakorlatban nem működik” kijelentéséért! Ééés: a győztes a Minimarx Mesegvár, Micky Mao (Szabó Fülöp) fejére kerül a királyi cilinder, a nép éljenez és ünnepel!

Örület, szórakozás, káosz, határok feszegetése, ez a pannonthalmi farsang. De mi is ez valójában? Csak bolondság? Talán nem csupán... Álljon itt egy végzős diák, Udvarhelyi Márton (alias Eperke) néhány gondolata: „Az idej farsang során mi, a nagyok, igyekeztünk visszaadni valamit az iskolának. Visszaadni a négy-hat évünkéből. Szerettünk volna mosolyt csalni a diákság, illetve tanáraink arcára is. Szerettük volna megmutatni, hogy mi az, ami összetart bennünket – no persze nem az ideológiák, sokkal inkább az itt szerzett barátságok és közös emlékek. Az évfolyam minden követ megmozgatott, hogy innovatív,

a pártok színezetébe illő programmal, műsorral szórakoztassa a nagyérdeműt. Tényleg mindent bele adtunk, de nem csak a győztes párt, mindenki az évfolyamból. Megérte az a kevés alvás, a sok kenyérkenés, a rengeteg szervezés és az a felmérhetetlen mennyiségű munka. Megérte, mert a legkisebbek a legnagyobb mosollyal fordultak felénk, gyermeki szeretettel hálálták meg ezt a hétköznapiokból kiragadó hetet. Igyekeztünk nem csak viccesek, szórakozatóak lenni, mert a Farsang nem csak erről szól. Nem. Ez arról is szól, hogy mi, a végzősök, itt akarunk hagyni egy utolsó emléket, szeretnénk megszólítani a kisebbeket, és ösztönözni az utánunk következőket egy még ennél is fergetegesebb Farsang megvalósítására.”

No, de kedves ifjabb diákok, azóta is lelkesen köszöntök a Királynak alias Fülöpnek, ha elhalad mellettetek a folyosón? A búcsúbeszédében ezt kérte tőletek, ne felejtsetek!

Schilde René osztályfőnök

Alumni

Bencés Bál – visszhang

Háromszáznegyvenketten voltunk, nagyjából annyian, mint ahány diákunk van jelenleg. Mindenkre jut egy. Jó ez így. Értük van, öregekért, maiakért. Focistadionban a zenéért báloztunk. Hajrá, zenészek, mondja Gőz László fővédnök a beszédében.

A hangulat mindig remek. Kimozdulni a rohanásból. Nyilván azt is meg kell szervezni, hogy itt legyünk. Gyerekek leadva, ruha kiválasztva, taxi megrendelve, szállás megszervezve, utazás végiggondolva. Találkozunk, örülünk, koccintunk, kóstoljuk az ételeket, beszélgetünk. Ropunk. Az Illés-generáció a rock and rollt. Én már csak tanultam, ők átélték. Mégis mindenki a magáénak tudja, ez a zene is mindenkié.

Mondják távolról, kicsit sznob, meg procc. Igen, kicsit az, de hétköznapi is. Azokkal vagyunk együtt, akikkel nemrég még csíkos pólóban dobtunk kosárra (nosztalgia). Vagy együtt szenvedtünk a stúdiumon. Öltönyben táncolni. Milyen az. Leng a zakó, lobog a nyakkendő, perdül a szoknya. Hogyan lehetne, hogy mindenki eljöjjön, eljöhessen? Az is, aki nem nemzetközi cégnél ügyvezető.

Most végre újra lett bevétel, 700 ezer Ft. Lesz belőle egy basszusgitár erősítővel, egy altszaxofon és egy pozan. Így lesz teljes a Big Band hangszer-sortiment. Tényleg megvan minden hangszer: titkos támogatóinktól kaptunk egy szaxofont előtte, és a bálon nyilvánosan Ludvig Rezső ötvös-pozanos öregdiákunk ajánlotta fel egyik hangszerét. Előtte kicsit lefújja róla a port, és felújíttatja.

Aztán mintha elröppenne az idő, gyorsan jön el a kapuzárás. De nincs pánik, tart még a jóféle tánczene. A szervezők sem izgulnak már: Kovács Péter, Szabó Tibor Zsombor, Tóth Márton, Csiba Ferenc, Tóth Donát, Alföldi András sokat dolgoztak. Köszönet érte, talán már kipihentétek.

Barcza István titkár

Bencés Öregdiák-nap: 2017. máj. 27. szombat

Fejlődési pályán

Ősnyomtatvány-adatbázis a főkönyvtárban

A muzeális gyűjteménnyel bíró könyvtárak egyik legértékesebb állományrésze az ősnyomtatványtár. Ősnyomtatványnak nevezzük a Johannes Gutenberg nevéhez köthető könyvnyomtatás feltalálása (1450-es évek) és 1500. december 31. között nyomtatott könyveket.

Az ősnyomtatványok számítógépes katalogizálása, adatbázisban való feltárása és nyomtatott katalógusban való közzététele a 21. században olvasói-kutatói kíváncsi, s egyúttal széleskörű műveltséget, a klasszikus és modern nyelvek ismeretét és alapos régikönyves tudást igényel.

A munkára sikerült megnyernünk dr. Wojtilla Gyuláné dr. Salgó Ágnes, az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Régi Nyomtatványok Tára nyugállományú vezetőjét, aki 2014. októbertől dolgozott ősnyomtatványaink feldolgozásán. A könyvkötések leírására dr. Rozsondai Mariannét és dr. Rozsondai Bélát kértük fel.

2016 augusztusának végére elkészült az adatbázis, amely a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár (már több mint 100 000 rekordot tartalmazó) online katalógusában érhető el: <http://corvina.bences.hu>

Az adatbázisban 202 kötetben 232 ősnyomtatvány mű található. Mivel az ősnyomtatványok gyakran korai antikvárral kolligátumot alkotnak, hozzákötött egyéb kiadványokkal együtt összesen 303 mű leírása szerepel az adatbázisban.

A katalógusban részletes és szakszerű leírásokat találunk a kötetek egyedi jellemzőivel, kötésleírásokkal, bejegyzésekkel, korábbi tulajdonosokra vonatkozó információkkal, szakirodalmi hivatkozásokkal.

2016. augusztustól elkezdődött a nyomtatott katalógus előkészítése, melynek megjelenését 2017 második felében tervezzük.

Ásványi Ilona főkönyvtár igazgatóhelyettes

Akikre büszkék vagyunk

Az Osztas sikere

Balázs Attila nyerte a 35. Magyar Sajtófotó Pályázat MÚOSZ Nagydíját azzal a sorozatával, amelyet a Pannonhalmi Főapátság felkérésére, az Osztas 10x10 című fotókiállításra készített 2016-ban, a Szent Márton-év keretében. A pályázatra mintegy 2300 nevezés érkezett.

Megható látni Attila empatikus, a szó legnemesebb értelmében egyszerű képein keresztül azokat az általános iskolát kezdő nyíregyházi kisdiajakokat, akik a két osztályfőnök, a pedagógiai asszisztens és a szülők segítségével a két Down-szindrómás kislányt, Nándit és Pepét segítik a beilleszkedésben. Attila szakmai profizmusa mellett nyitottsága, alázata egyaránt kellett ahhoz, hogy a fotók önmagukon túlmutató jelen-

téstartalommal ábrázolhassák ezt a nem mindennapi emberi történetet.

Az Osztas 10x10 tárlat, amely Attila sorozatát is tartalmazta, hazánk közösségeit építő, Szent Mártonhoz hasonlóan osztó embereket mutatott be tíz tizképes fotósorozaton keresztül. A fotók mellett a pannonthalmi bencés diákok a portréalanyokkal interjúkat készítettek, amelyek a kiállításra fejlesztett, a kiterjesztett valóságot használó applikáción keresztül jelentek meg a kiállításon és a katalógusban. A kiállítás kurátora Virágvölgyi István volt.

Török András így jellemezte az Osztas

10x10 sorozat fotográfusainak munkáját a tárlat megnyitóján 2016. március 18-án a főapátságban:

„A régi mondás szerint a fotósnak alapvetően négy dologra van szüksége: jó szemre, végtelen kitartásra, nem lankadó kíváncsiságra, és kegyetlenségre, amellyel elveti nem elég jó képeit. Az itt kiállító három fotográfusnak ezeken a minőségeken kívül különleges szíve is van. Többek között ez emeli ki őket kortársaik közül.”

Dejcsics Konrád OSB kulturális igazgató

Lege

Peter Abel: Burnout és továbblépés – Spirituális utak

Stressz, túlterheltség, bizonytalanság, krónikus fáradtság, elmagányosodás, üresség... és még sorolhatnánk a kiegészítő út jelzőköveit. A témában eddig megjelent művek el-

sősorban szakmai (szervezetfejlesztési, vezetésméleti, pszichológiai) szempontok alapján dolgozzák fel a kiegészítő állapotát, amely csak az elmúlt években vált igazán ismertté a köztudatban.

Dr. Peter Abel, aki a többi között a münsterschwarzach-i apátság szervezetfejlesztési kurzusainak rendszeres előadója, könyvében beszélgetésre hív – másokkal és önmagunkkal. „Belehallgathatunk” terápiás és segítő

beszélgetésekbe, amelyek megszólíthatnak, s ha a témában érintettek vagyunk, be is vonhatnak minket a történetekbe. „Aha” élményt kaphatunk. Mivel a kiegészítő alapvető oka a munkához és önmagunkhoz való helytelen hozzáállás, a megoldást nekünk, magunknak kell megtalálnunk az önismeret útján járva. Útitársul kínálja a Bibliát, Nagy Szent Gergely és II. János Pál pápa gondolatait, vagy éppen Pascal, Bertold Brecht és Paulo Coelho sorait. Megismerhetjük Mózes vívódásait, Illés önpusztító túlfűtöttségét, megtudhatjuk, miért választotta Szent Benedek a magányt a szerzetesközösség vezetése helyett, és megérthetjük Regulájának távolinak tűnő, ám nagyon is aktuális útmutatásait. Kudarcok, hibák, csalódások történeteit, amelyek a krízis révén fordították az embert helyes irányba.

A könyvet ajánlom túlhajtott alkalmazottaknak és vezetőknek, a munkatársaik mentális jóllétéért felelősséget vállaló főnököknek, és mindazoknak, akik felismerték saját felelősségüket életük alakításában.

Bakiné Farkas Ilona

